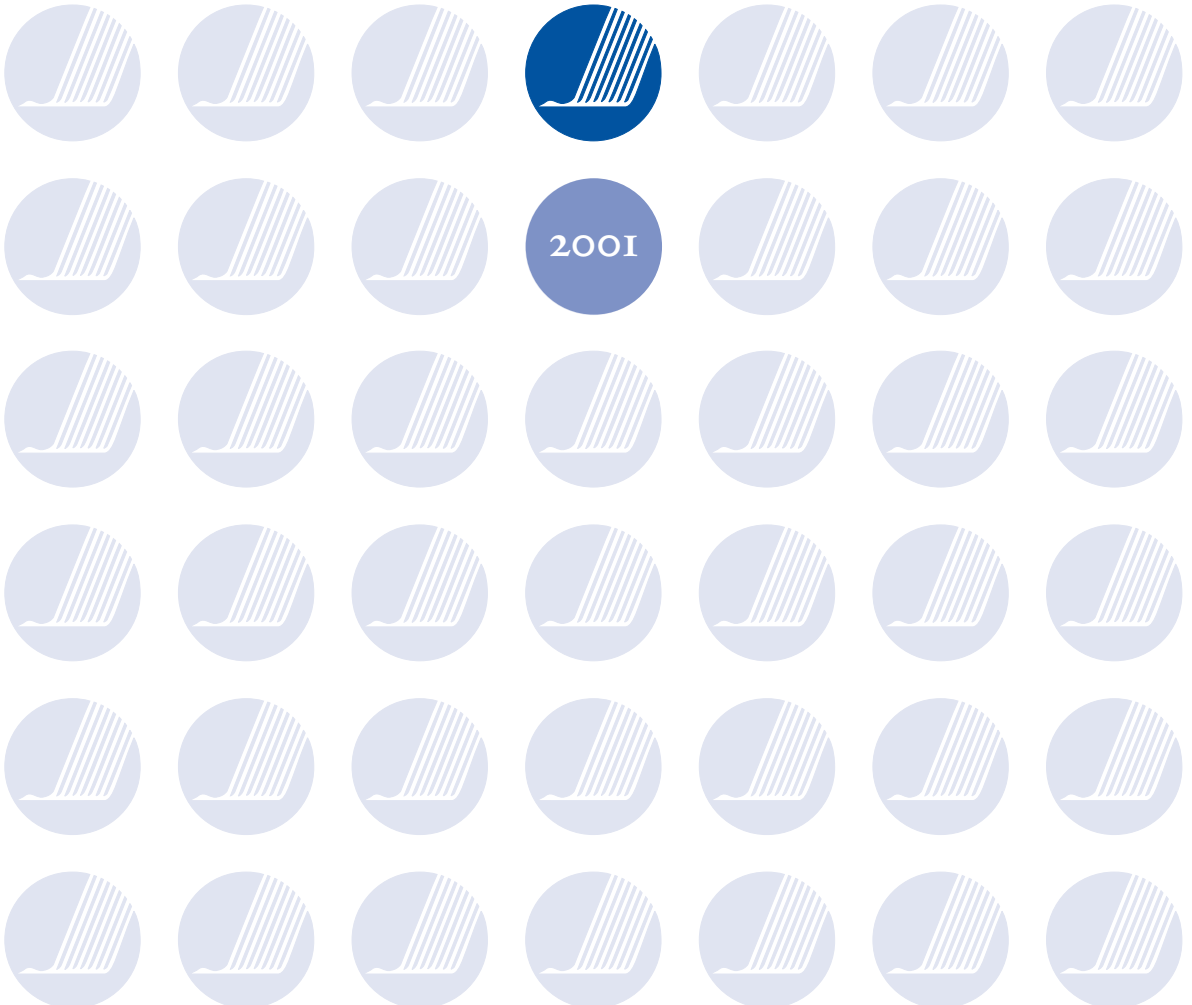

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
SUOMEN VALTUUSKUNTA

TOIMINTAKERTOMUS

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
SUOMEN VALTUUSKUNTA
TOIMINTAKERTOMUS

ISSN 1237-0584

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2003

Eduskunnalle

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta antaa oheisen kertomuksen neuvoston toiminnasta 2001. Kertomuksessa selostetaan 6. ylimääräistä istuntoa 26. kesäkuuta ja 53. istuntoa 29.–31. lokakuuta. Lisäksi esitetään katsaus neuvoston ja Suomen valtuuskunnan yleiseen toimintaan vuoden aikana.

Helsingissä 9. joulukuuta 2002

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan puolesta

Outi Ojala
puheenjohtaja

Patrick Zilliacus
sihteeri

S I S Ä L L Y S

1	YHTEENVETO	7	7.1	Jäsenet ja kokoukset	25
2	NEUVOSTON ORGANISAATIO	9	7.2	Työryhmät	26
2.1	Yleiskokous	9	7.3	Kansainvälinen yhteistyö	26
2.2	Puheenjohtajisto	9		Baltian yleiskokous	26
2.3	Valiokunnat	10		Pohjolan ja Venäjän yhteistyö	27
	Pohjola-valiokunta	10		Konferenssi Petroskoissa	27
	Lähialuevaliokunta	10		Kymmenes Itämeri-kokous	27
	Eurooppa-valiokunta	10	8	POHJOLA-VALIOKUNTA	28
2.4	Tarkastuskomitea	10	8.1	Jäsenet ja kokoukset	28
2.5	Vaalikomitea	10	8.2	Työryhmä	28
2.6	Valtuuskunnat	10	8.3	53. istunnon valmistelu ja asiat	28
2.7	Puolueyhymät	11		Kulttuurirahasto	28
2.8	Pääministerit	11		Kielipolitiikka	28
2.9	Yhteistyöministerit	11		Kansalaisturva	29
2.10	Pohjoismainen yhteistyökomitea ..	11		Nais- ja lapsikauppa	29
3	SUOMEN VALTUUSKUNTA	12		Mediapolitiikka	29
3.1	Jäsenet	12		Pohjoismaiset tutkimuskentät	29
	Valitut jäsenet	12		Liikkuminen vapaammaksi	29
	Varajäsenet	12		Nordjobb laajemmaksi	30
	Suomalaisjäsenet valiokunnittain ..	12		Asunto- ja rakennuspolitiikka	30
3.2	Toiminta	13	9	LÄHIALUEVALIOKUNTA	31
3.3	Työvaliokunta	16	9.1	Jäsenet	31
4	TEEMAKOKOUS "KESTÄVÄ POHJOLA"	17	9.2	Toiminta	31
5	YLIMÄÄRÄINEN ISTUNTO	18	9.3	53. Istunnon asiat	31
6	53. ISTUNTO	19		Arktinen yhteistyö	31
6.1	Yleistä	19		Lähialueyhteistyö	31
	Uusi pohjoismainen päiväjärjestys ..	19	10	EUROOPPA-VALIOKUNTA	33
6.2	Suomen valtuuskunta	20	10.1	Jäsenet	33
6.3.	Pääministereiden selonteko	20	10.2	Painopistealueet ja työryhmät	33
	Puolueyhymien puheenvuorot	21		Työryhmiä	33
6.4.	Ulko- ja puolustuspolitiikka	21	10.3	53. istunnon valmistelu ja asiat	33
	Ulkopoliittinen selonteko	21		Kansalaisturva	33
	Puolustuspoliittinen selonteko	22		Muuttuvat työmarkkinat	34
6.5	Yleiskeskustelu	23		Elinkeinopolitiikka	34
6.6	Kyselytunti	23		Aluepolitiikka	35
7	PUHEENJOHTAJISTO	25	11	TARKASTUSKOMITEA	36
			12	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON PALKINNOT	37

12.1 Kirjallisuuspalkinto	37	päätökset sekä puheenjohtajiston	
12.2 Musiikkipalkinto	37	esitykset v. 2001	41
12.3 Luonto- ja ympäristöpalkinto	37		
13 TIEDOTUS	39	LIITE 2 Resolution adopted by the	
13.1 Yleistä	39	10th Baltic Sea Parliamentary	
13.2 Poliitiikan Pohjola	39	Conference (BSPC), assembled in	
13.3 Lehtimiesapurahat	39	Greifswald, Germany, September	
		3rd–4th, 2001	55
LIITE 1 PN:n 6. ylimääräisessä istun-		LIITE 3 Statement on the Development	
nossa ja 53. istunnossa hyväksymät		of Co-operation between the Baltic	
suositukset, lausunnot ja sisäiset		Assembly and the Nordic Council	59

Lyhenteet:

FS	Frisinnad Samverkan
kesk	Suomen Keskusta
kok	Kansallinen Kokoomus
lib	Liberalerna på Åland
r	Ruotsalainen Kansanpuolue
sd	Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
kd	Suomen Kristillisdemokraatit
vas	Vasemmistoliitto
vihr	Vihreä Liitto
ÅC	Åländsk Center
ÅSD	Ålands socialdemokrater

Pohjoismaiden neuvosto keskittyi vuonna 2001 paljolti niin sanotun viisaiden raportin ”Pohjola 2000 – Avoinna maailman tuulille” seurantaan. Raportti esiteltiin ja siitä keskusteltiin neuvoston Reykjavikin istunnossa syksyllä 2000.

Istunnon jälkeen neuvoston puheenjohtajisto asetti työryhmän pohtimaan tulevan pohjoismaisen yhteistyön strategiaa. Työryhmän tehtävänä oli keskustella yhdessä Pohjoismaiden ministerineuvoston ja pohjoismaisten yhteistyöministerioiden kanssa viisaiden raportin ehdotuksista ja laatia niiden pohjalta ehdotukset neuvoston uudeksi organisaatioksi sekä neuvoston ja pohjoismaisen yhteistyön uudeksi strategiaksi.

Työ jatkui läpi toimintavuoden aina Kööpenhaminassa loka-marraskuun vaihteessa pidettyyn 53. istuntoon saakka, ja se perustui paitsi viisaiden paneelin raporttiin myös v. 2000 Reykjavikin istunnon raporttikeskusteluun. Keskustelu osoitti neuvoston jäsenten olevan selvästi yksimielisiä siitä, että varsinkin neuvoston valiokuntarakennetta tulisi muuttaa, jotta neuvosto voisi parantaa yhteistyötään ja vuorovaikutustaan Pohjoismaiden ministerineuvoston ja kansallisten parlamenttien kanssa.

Tämän perusteella strategiatyöryhmä päätti ehdottaa, että maantieteelliseen jakoon perustuneet kolme valiokuntaa korvattaisiin viidellä, poliittisiin aihealueisiin perustuvalla valiokunnalla. Lisäksi työryhmä hyväksyi yhteistyöministerioiden kanssa tulevalle pohjoismaiselle yhteistyölle viisi strategista painopistealuetta. Strategiatyöryhmän ja yhteistyöministerioiden yhteistyö johti raporttiin ”Uusi pohjoismainen päiväjärjestys”, jonka neuvosto hyväksyi Kööpenhaminan istunnossaan. Strategiaryhmän työskentelyä ja raporttia esitellään tarkemmin tuonnempana tässä toimintakertomuksessa.

Toinen keskeinen kysymys, jota neuvosto käsittelee toimintavuoden aikana yhdessä ministerineuvoston ja yhteistyöministeriöiden kanssa, oli yhteispohjoismainen budjettiprosessi. Puheenjohtajiston budjettiryhmä ja yhteistyöministerit keskustelivat paitsi varsinaisesta budjettityöskentelystä myös budjettiprosessista aina budjetin suuntaviivojen määrittelyä siihen, kun neuvosto käsittelee ministerineuvoston budjettiesityksen.

Keskustelun kimmokkeena oli toisaalta neuvoston halu osallistua budjettiprosessiin tavallista aikaisemmin, mikä antaisi entistä paremmat mahdollisuudet vaikuttaa eri sektoreiden budjetitöihin. Toisaalta keskustelu perustui ministerineuvoston sihteeristön laatimaan budjettianalyysiin. Uutta budjettiprosessia noudatetaan ensimmäisen kerran vuoden 2003 budjettivalmisteluissa, ja se on omiaan parantamaan neuvoston mahdollisuuksia vaikuttaa budjetin sisältöön.

Pohjoismaisen yhteistyön tulevan strategian, neuvoston valiokuntarakenteen ja budjettiprosessin suunnittelun lisäksi neuvosto kehitti vuonna 2001 edellisvuosien tapaan kansainvälistä toimintaansa ja kansainvälisiä yhteyksiään. Pääpaino oli Pohjolan lähialueiden kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Pohjoista ulottuvuutta sekä konfliktien ehkäisyä ja siviilikriisinhallintaa käsitelleet työryhmät jättivät raporttinsa, ja ne esiteltiin istunnossa. Siviilikriisinhallintaa käsitellyt raportti johti neuvoston suositukseen, jossa Pohjoismaiden hallituksia kehoitetaan kehittämään ja tiivistämään maiden välistä yhteistyötä tällä alalla. Pohjoista ulottuvuutta käsitellyt raportti taas pohjusti istunnossa käytyä keskustelua, ja aiheeseen liittyvä työskentely jatkuu muun muassa yhteistyössä Venäjän valtionduuman ja liittoneuvoston sekä Baltian yleiskokouksen kanssa.

Pohjoismaiden neuvoston 53. istunto pidettiin Kööpenhaminassa 29.–31. lokakuuta. Istunto alkoi totuttuun tapaan pääministerien selonteolla ja Pohjoismaiden ministerineuvoston tulevan puheenjohtajuusohjelman esittelyllä. Norjan ohjelman ”Huomispäivän Pohjola” esitteli pääministeri *Kjell Magne Bondevik*, joka totesi ohjelmassa olevan kolme painopistealuetta: lapsi- ja nuorisopolitiikka, elintarviketurvallisuus ja pohjoismaisen kestävän kehityksen strategian seuranta. Pää-, ulko- ja puolustusministerien selonteiden sekä yleiskeskustelun lisäksi istunnon ohjelmaan sisältyi tälläkin kertaa pääministerien vilkas kyselytunti.

Istunnossa käsiteltiin useita keskeisiä kysymyksiä, joista annettiin myös suosituksia ministerineuvostolle ja Pohjoismaiden hallituksille. Näistä mainittakoon pohjoismaisen yhteistyön uudet strategiset panostukset, neuvoston valiokuntarakennetta ja työjärjestystä koskevan muutosehdotuksen hyväksyminen, konfliktien ehkäisyyn ja siivikkriisinhallintaan liittyvät yhteispohjoismaiset toimet, Pohjoismaiden kulttuurirahasto, rasismien ja muukalaisvihan vastustaminen ja kotoutumisen edistäminen, media-politiikka ja julkisen palvelun tv-toiminta, pohjoismaiset työmarkkinat sekä Pohjoismaiden Investointipankin ympäristölainajärjestelmän kehityksen korotus.

Suomen kannalta oli tärkeää, että Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja *Outi Ojala* (vas) valittiin istunnossa neuvoston juhlavuoden 2002 presidentiksi.

Vuoden 2002 pohjoismaisen yhteistyöbudjetti on 787,2 miljoonaa Tanskan kruunua, mikä vastaa edellisvuoden tasoa. Helsingin sopimuksen mukaan Pohjoismaiden ministerineuvoston on luovutettava budjettiesityksensä Pohjoismaiden neuvostolle, joka voi ehdottaa varojen uudelleenpriorisointia ministerineuvoston määrittelemissä

taloudellisissa puitteissa. Ellei erityisiä syitä ole, ministerineuvoston tulee myös noudattaa neuvoston suosituksia.

Pohjoismaiden neuvosto osallistui vuoden 2002 budjettiesityksen käsittelyyn varhaisessa vaiheessa. Jo ennen budjetin suunnitelmien hyväksymistä puheenjohtajistolla oli mahdollisuus käydä vuoropuhelua ministerineuvoston kanssa. Neuvoston budjettimietintöä valmisteli lisäksi erityinen työryhmä.

Budjetin lopullinen käsittely oli Kööpenhaminan istunnossa, jossa neuvosto hyväksyi suosituksen pohjoismaisen yhteistyön budjetista. Budjettikäsittelyn yhteydessä neuvosto hyväksyi myös suosituksen, jossa ministerineuvostoa kehoitetaan kehittämään budjetin roolia poliittisena ohjausvälineenä ja keinona edistää pohjoismaista yhteistyötä. Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2002 budjetti on 30 miljoonaa Tanskan kruunua, eli se pysyy entisellään eikä sisällä edes inflaatiotarkistusta.

Toimintavuonna Pohjoismaiden neuvoston presidentti oli tanskalainen *Svend Erik Hovmand* keskiryhmästä. Ministerineuvoston puheenjohtajamaa taas oli Suomi, ja *Jan-Erik Enestam* oli yhteistyöministerien puheenjohtaja.

Kuten sanottu, neuvoston puheenjohtajuus siirtyy vuonna 2002 Suomelle ja presidenttinä on Outi Ojala vasemmistososialistisesta ryhmästä. Ministerineuvoston puheenjohtajamaa on Norja, ja yhteistyöministerien puheenjohtajana toimii *Svein Ludvigsen*.

Juhlavuonna 2002 neuvoston istunto pidetään Helsingissä 28.–31. lokakuuta. Reykjavikissa järjestetään lisäksi demokratiaa käsittelevä teemakokous huhtikuussa, ja puheenjohtajisto, valiokunnat sekä puolue-ryhmät tapaavat vuoden aikana ainakin viidesti.

2

NEUVOSTON ORGANISAATIO

Pohjoismaiden neuvosto perustettiin v. 1952 Tanskan, Islannin, Norjan ja Ruotsin parlamenttien ja hallitusten yhteistyöelimeksi. Suomi liittyi neuvostoon v. 1955. Yhteistyön perustana ovat v. 1962 solmittu Helsingin sopimus muutoksineen ja neuvoston työjärjestys. Helsingin sopimuksen viimeisimmät muutokset astuivat voimaan vuoden 1996 alussa ja neuvoston työjärjestyksen viimeisimmät muutokset vuoden 1997 alussa. Tuolloin tehdyt muutokset pohjautuivat neuvoston ja sen työn uudelleenjärjestelyihin, jotka hyväksyttiin vuoden 1995 istunnossa. Pohjoismaiden neuvoston työhön osallistuvat Pohjoismaiden lisäksi myös Färsaarten, Grönlannin ja Ahvenanmaan itsehallintoalueet.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on Pohjoismaiden hallitusten yhteistyöelin. Se panee täytäntöön neuvoston suosituksia ja antaa puolestaan neuvostolle hyväksyttäväksi omia ehdotuksiaan. Ministerineuvosto antaa neuvostolle vuosittain kertomuksen toiminnastaan sekä seuraavan vuoden budjettiesityksensä ja toimintasuunnitelmansa. Ministerineuvosto laatii myös sektorikohtaisia suunnitelmia politiikan eri osa-alueille. Pohjoismaiden neuvoston ja ministerineuvoston yhteinen sihteeristö on Kööpenhaminassa.

Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajuus eli ns. presidenttiys ja Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuus vaihtuvat säännöllisesti Pohjoismaiden välillä. Kierrossa noudatetaan kaavaa, jonka mukaan ministerineuvoston puheenjohtajuus edeltää neuvoston puheenjohtajuutta siten, että sama maa on peräkkäisinä vuosina ministerineuvoston ja sitten neuvoston puheenjohtajana.

2.1 Yleiskokous

Neuvoston yleiskokouksen muodostavat 87 Pohjoismaiden ja itsehallintoalueiden parlamenteista valittua jäsentä sekä n. 80 hallitusten edustajaa. Yleiskokous kokoontuu istuntoon kerran vuodessa syksyisin. Istunnot järjestetään vuorotellen kussakin Pohjoismaiden pääkaupungissa.

Yleiskokous on neuvoston korkein päätävä elin. Sen tehtävänä on mm. antaa suosituksia ja lausuntoja, vahvistaa neuvoston työjärjestys, valita puheenjohtajiston ja valiokuntien jäsenet, määrätä valiokuntien lukumäärä ja toimialat sekä päättää seuraavan istunnon aika ja paikka.

Helsingin sopimuksen mukaan on mahdollista kutsua koolle myös ylimääräinen istunto tai teemaistunto. Äänioikeus neuvostossa on vain valituilla jäsenillä eli parlamentaarikoilla.

2.2 Puheenjohtajisto

Neuvoston puheenjohtajiston muodostavat presidentti ja kaksitoista muuta jäsentä, jotka yleiskokous valitsee. Jokaisen viiden maan valtuuskunnan ja jokaisen puolueyhymän on oltava edustettuna puheenjohtajistossa. Puheenjohtajiston puheenjohtaja, eli neuvoston presidentti, valitaan maasta, jossa neuvoston istunto kulloinkin pidetään. Vuoden 2001 puheenjohtajamaa oli Tanska ja vuonna 2002 se on Suomi.

Puheenjohtajisto huolehtii neuvoston juoksevien asioiden hoidosta istunnoissa ja niiden välillä. Lisäksi se vastaa ulko- ja turvallisuuspoliittisten kysymysten sekä

pohjoismaisen yhteistyöbudjetin käsittelystä. Puheenjohtajisto käsittelee myös jäsen ehdotukset, joita ei lähetetä minkään valiokunnan käsiteltäviksi. Se voi myös toimia yleiskokouksen asemesta ja tehdä esityksen tai antaa lausunnon sellaisesta asiasta, jonka käsittely ei voi odottaa seuraavaan istuntoon.

2.3 Valiokunnat

Neuvostossa on organisaatiomuutoksen jälkeen eli vuoden 1996 alusta lukien ollut kolme valiokuntaa: Pohjola-valiokunta, Eurooppa-valiokunta ja lähialuevaliokunta.

Valiokuntien tehtävänä on valmistella asiat yleiskokouksen tai puheenjohtajiston päätöksiä varten. Valiokunnat käsittelevät jäsenehdotuksia, ministerineuvoston ehdotuksia, pohjoismaisten laitosten kertomuksia, ministerineuvoston ilmoituksia hyväksytyistä suosituksista sekä saapuneita kirjelmiä. Myös ministerineuvoston selonteko yhteistyösuunnitelmista ja budjettiehdotus käsitellään kaikissa valiokunnissa.

Pohjola-valiokunta

Pohjola-valiokuntaan kuuluu enintään kolmekymmentä jäsentä ellei yleiskokous toisin päättä. Valiokunnan tehtävänä on valmistella asiat, jotka koskevat vapaata liikkumista, kulttuuria, koulutusta, tutkimusta, sosiaaliturvaa, tasa-arvoa, pohjoismaista alue- ja raja-alueyhteistyötä sekä kansalaisasioita.

Lähialuevaliokunta

Lähialuevaliokuntaan kuuluu enintään kaksikymmentäviisi jäsentä ellei yleiskokous toisin päättä. Valiokunnan tehtävänä on edistää ja kehittää yhteydenpitoa sekä Pohjoismaiden ja lähialueiden että lähialueiden ja Euroopan unionin välillä sekä valmistella tähän liittyvät asiat. Lisäksi se valmistelee ympäristönsuojelua ja energiapolitiikkaa koskevat asiat.

Eurooppa-valiokunta

Eurooppa-valiokuntaan kuuluu enintään kaksikymmentäviisi jäsentä ellei yleiskokous toisin päättä. Valiokunnan tehtävänä on valvoa ja valmistella EU- ja Eta-yhteistyöhön liittyviä, Pohjoismaiden etua edistäviä asioita. Se valmistelee lisäksi EY- ja Etasäädösten täytäntöönpanoa ja soveltamista koskevia asioita. Lisäksi sen tehtäviin kuuluu myös valmistella asioita, jotka koskevat Euroopan alue- ja talouspolitiikkaa, elinkeino- ja työllisyyspolitiikkaa sekä infrastruktuuria ja tietotekniikkaa.

2.4 Tarkastuskomitea

Tarkastuskomitean tehtävänä on tarkastaa yhteispohjoismaisin varoin rahoitettavaa toimintaa ja vastata siitä pohjoismaisen yhteistyön tarkastustoiminnasta, josta yleiskokous päättää. Komitea vastaa myös Helsingin sopimuksen, muiden pohjoismaista yhteistyötä koskevien sopimusten, neuvoston työjärjestyksen ja muiden sisäisten määräysten tulkintaan liittyvistä asioista sekä osallistuu näiden säännösten muutosvalmisteluihin.

2.5 Vaalikomitea

Vaalikomitea valmistelee istunnossa vahvistettavan luottamuspaikkojen jaon sekä ne täytevaalit, jotka neuvosto valtuuttaa puheenjohtajiston suorittamaan. Vaalikomiteassa on seitsemän jäsentä.

2.6 Valtuuskunnat

Kunkin jäsenmaan valitut jäsenet, varajäsenet ja hallituksen edustajat muodostavat maansa valtuuskunnan neuvostossa. Suomen valtuuskuntaan kuuluu 18 eduskunnan ja kaksi Ahvenanmaan maakuntapäivien valitsemaa jäsentä sekä hallituksen määräämät edustajat.

Valituista jäsenistä ja varajäsenistä koostuva valtuuskunta järjestäytyy eli valitsee itselleen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja työvaliokunnan sekä laatii työnsä ohjeet.

2.7 Puolueryhmät

Parlamentit valitsevat neuvoston jäsenet ja varajäsenet puolueiden voimasuhteiden mukaan. Luottamuspaikkojen jakoa ja monia käsiteltäviä asioita valmistellaan puolue-ryhmissä ennen poliittisten elinten päätöksiä. Puolueryhmiä on neljä: keskiryhmä, sosiaalidemokraatit, konservatiivit ja vasemmistososialistit. Neuvosto tukee ryhmiä taloudellisesti. Niillä kaikilla on myös oma ryhmäsihteeri.

2.8 Pääministerit

Pohjoismaiden pääministereillä on yleisvastuu yhteistyöstä. He pyrkivät kytkemään Pohjoismaiden sisäisen yhteistyön eurooppalaiseen ja muuhun kansainväliseen työhön.

Pääministerit kokoontuvat säännöllisesti kolme tai neljä kertaa vuodessa. Puheenjohtajamaalla on vastuu kokouksista, jotka voi-

vat olla luonteeltaan varsinaisia tai ylimääräisiä. V. 2001 ministerineuvoston puheenjohtajamaa oli Suomi, v. 2002 se on Norja.

2.9 Yhteistyöministerit

Valtuuskunta toimii tiiviissä yhteistyössä pohjoismaisen yhteistyöministerin ja häntä avustavan sihteeristön kanssa. Yhteistyöministerin tehtäviin kuuluu pohjoismaisen yhteistyön koordinointi hallituksessa sekä erityisesti vastuu yhteistyön budjetin käsittelystä. Yhteistyöministeri oli puolustusministeri *Jan-Erik Enestam* (r).

Hallinnollisesti pohjoismaisen yhteistyön sihteeristö (PYS) kuuluu ulkoasiainministeriöön.

2.10 Pohjoismainen yhteistyökomitea

Pääministereitä ja yhteistyöministereitä avustaa pohjoismainen yhteistyökomitea (PYK), joka toimii myös Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön ja sen pääsihteerin hallituksena.

3

SUOMEN VALTUUSKUNTA

3.1 Jäsenet

Valitut jäsenet

Akaan-Penttilä, Eero, kok
Brax, Tuija, vihr
Eriksson, Karl-Göran, FS (4.4. asti)
Erland, Olof, lib (4.4. asti)
Erlandsson, Ragnar, ÅC (5.11. alkaen)
Haatainen, Tuula, sd
Harkimo, Leena, kok
Kallis, Bjarne, kd
Karhu, Saara, sd (26.10. alkaen)
Kiljunen, Kimmo, sd (23.10. asti)
Lehtomäki, Paula, kesk
Lindeman, Harriet, FS (4.4. alkaen)
Löv, Pehr, r
Manninen, Hannes, kesk
Neittaanmäki, Petri, kesk
Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja
Paasio, Heli, sd (7.2. alkaen)
Prusti, Riitta, sd
Ranta-Muotio, Aulis, kesk
Salo, Petri, kok, varapuheenjohtaja
Skinnari, Jouko, sd
Svensson, Hasse, lib (4.4.–5.11.)
Takkula, Hannu, kesk
Tiura, Marja, kok (18.12. alkaen)
Vilén, Jari, kok (14.12. asti)
Vähänäkki, Matti, sd (7.2. asti)

Varajäsenet

Backman, Jouni, sd
Elo, Mikko, sd (7.2. alkaen)
Forsius, Merikukka, vihr (7.2. asti)
Huotari, Anne, vas
Huovinen, Susanna, sd (7.2. asti)
Ihamäki, Timo, kok (14.12. asti)
Jaakonsaari, Liisa, sd (7.2. alkaen)
Kanerva, Seppo, kok
Katainen, Jyrki, kok (18.12. alkaen)
Komi, Katri, kesk
Krohn, Irina, vihr (7.2. alkaen)
Lindholm, Gun-Mari, ob (5.11. asti)
Lintilä, Mika, kesk
Myllyniemi, Kari, kesk
Mäki-Hakola, Pertti, kok
Nousiainen, Pekka, kesk
Nurmi, Tuija, kok
Olin, Kalevi, sd
Paasio, Heli, sd (7.2. asti)
Pietikäinen, Margareta, r
Rauhala, Leena, kd
Svensson, Hasse, lib (5.11. alkaen)
Taipale, Ilkka, sd
Tiura, Marja, kok (18.12. asti)
Vahasalo, Raija, kok (18.12. alkaen)
Wiklöf, Lasse, ASD

SUOMALAISJÄSENET VALIOKUNNITTAIN

Pohjola-valiokunta

Brax, Tuija, vihr
Eriksson, Karl-Göran, FS (4.4 asti)
Haatainen, Tuula, sd
Lindeman, Harriet, FS (4.4. alkaen)
Löv, Pehr, r, puheenjohtaja
Paasio, Heli, sd (7.2. alkaen)

Ranta-Muotio, Aulis, kesk
Vähänäkki, Matti, sd (7.2. asti)

Eurooppa-valiokunta

Akaan-Penttilä, Eero, kok
Erland, Olof, lib (4.4. asti)
Neittaanmäki, Petri, kesk

Salo, Petri, kok
Skinnari, Jouko, sd
Svensson, Hasse, lib (4.4.–5.11.)
Takkula, Hannu, kesk

Läbialuevaliokunta

Harkimo, Leena, kok
Karhu, Saara, sd (26.10. alkaen)
Kiljunen, Kimmo, sd (23.10. asti)
Lehtomäki, Paula, kesk
Manninen, Hannes, kesk

Puheenjohtajisto

Kallis, Bjarne, kd
Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja 10.12. alkaen
Prusti, Riitta, sd
Vilén, Jari, kok (14.12. asti)

Tarkastuskomitea

Erland, Olof, lib (4.4. asti)
Ranta-Muotio, Aulis, kesk (26.6. alkaen)

Vaalikomitea

Ojala, Outi, vas

Työvaliokunta

Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja
Salo, Petri, kok, varapuheenjohtaja
Brax, Tuija, vihr
Eriksson, Karl-Göran, FS (4.4. asti)
Erlandsson, Ragnar, ÅC (7.11. alkaen)
Kallis, Bjarne, kd
Löv, Pehr, r
Manninen, Hannes, kesk
Prusti, Riitta, sd
Svensson, Hasse, lib (4.4.–5.11.)

3.2 Toiminta

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnalla oli aktiivinen toimintavuosi. Valtuuskunta kokoontui kymmenen kertaa ja työvaliokunta viisi kertaa.

Toimintavuoden aikana valtuuskunta käsitteli useassa kokouksessa pohjoismaista yhteistyöbudjettia, samoin kuin budjetin suuntaviivoja, ministerineuvoston pääsihteerin budjettiesitystä sekä yhteistyöministerien ja ministerineuvoston budjettiesitystä. Lisäksi valtuuskunta keskusteli Pohjoismaiden neuvoston budjettiryhmän työskentelystä, puheenjohtajiston budjettimietinnöstä ja istunnon budjettikäsittelystä. Myös itse budjettiprosessia ja sen kehittämistä käsiteltiin valtuuskunnassa.

Valtuuskunta seurasi niin ikään Suomen puheenjohtajuuskautta Pohjoismaiden ministerineuvostossa yhteistyössä ulkoministeriön pohjoismaisen yhteistyön sihteeristön ja eri ministeriöiden pohjoismaisten yhteyshenkilöiden kanssa. Puheenjohtajiston strategiatyöryhmä ja sen ehdotukset neuvoston uudeksi valiokuntarakenteeksi olivat nekin valtuuskunnan asialistalla.

Valtuuskunnalla oli vuoden aikana tiivistä yhteistyötä Pohjola-Nordenin kanssa, ja yhteyttä pidettiin myös muihin Helsingissä toimiviin pohjoismaisiin laitoksiin, kuten Pohjoismaiden Investointipankkiin. Pohjoismaiden neuvoston juhlavuoden ja juhlaistunnon valmistelut työllistivät niin valtuuskuntaa kuin sihteeristöäkin.

Eduskunnan 7. helmikuuta valitsema valtuuskunta piti järjestäytymiskokouksensa 8. helmikuuta. Valtuuskunnan puheenjohtajaksi valittiin uudelleen edustaja *Outi Ojala* (vas) ja varapuheenjohtajaksi edustaja *Petri Salo* (kok).

Työvaliokuntaan valittiin puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi edustajat *Tuija Brax* (vihr), *Bjarne Kallis* (kd), *Pehr Löv* (r), *Hannes Manninen* (kesk) ja *Riitta Prusti* (sd) sekä Ahvenanmaan maakuntapäivien jäsen *Karl-Göran Eriksson* (FS). Kokouksessa keskusteltiin vuonna 2002 vietettävästä juhlavuodesta sekä Pohjoismaiden yhteisistä juhla järjestelyistä.

Valtuuskunnan kokous 27. helmikuuta pidettiin Pohjoismaiden Investointipankin (NIB) tiloissa. Varsinaisten kokousasioiden lisäksi valtuuskunnalle pidettiin esitelmää: muiden muassa toimitusjohtaja *Jon Sigurðs-*

son kertoi Investointipankin toiminnasta, johtaja *Harro Pitkänen* Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiön (NEFCO) toiminnasta, ja johtaja *Henrik Wilén* esitteli Pohjoismaiden Suomen instituutin (NIFIN) toimintaa.

Kokouksessa käsiteltiin myös niin sanottua viisaiden paneelin raporttia ja pohjoismaisen yhteistyön tulevaisuutta. Raportin kymmenen trendin todettiin muodostavan lähtökohdan tulevalle yhteistyölle sekä neuvoston ja ministerineuvoston aloittamalle uudistusprosessille. Valiokuntien välisestä työnjaosta ja puheenjohtajiston roolia todettiin, että puheenjohtajisto voisi vastata neuvoston ulko- ja turvallisuuspolitiikasta.

Valtuuskunta piti tärkeänä sitä, että pohjoismainen yhteistyö ankkuroidaan eduskunnan ja sen valiokuntien työskentelyyn ja että neuvosto ja kansalliset parlamentit tiivistävät suhteitaan. Tämä edellyttää keskusteluja mm. eduskunnan valiokuntien sihteerien ja puheenjohtajien kanssa.

Valtuuskunta käsitteli raporttia, joka oli laadittu valtuuskunnan työvaliokunnan sekä eduskunnan puhemiehen ja pääsihteerin välisestä tapaamisesta ja jossa pohdittiin mm. valiokuntakokousten ja valtuuskunnan kokousten rinnastamista ja keskinäistä koordinoitua. Valtuuskunta päätti ryhtyä vastaisuudessa noudattamaan kiinteitä kokousaikoja. Lisäksi valtuuskunta päätti järjestää seminaarin 23. maaliskuuta vietettävän Pohjolan päivän kunniaksi. Eduskunnan täysistunnossa järjestettäisiin samana päivänä ajankohtaiskeskustelu pohjoismaisesta yhteistyöstä.

Valtuuskunnan kokouksessa 29. maaliskuuta oli aiheena ympäristöpolitiikka ja Pohjoismaiden neuvoston teemakokous ”Kestävä Pohjola”, joka pidettäisiin Oslolla 2.–3. huhtikuuta.

Ympäristöneuvos *Sauli Rouhinen* esitteli ministerineuvoston strategian ”Kestävä kehitys – Pohjolan uusi suunta” ja kertoi sen valmistelusta, rakenteesta ja tavoitteista. Hän totesi, että Pohjola pyrkii aktiivisesti edistämään kestävästä kehitystä lähialueillaan ja EU:ssa. Neuvotteleva virkamies *Ann-Britt Ylinen* esitteli ympäristöministereiden pohjoismaista ympäristöyhteistyön toimintaohjelmaa, jossa pyritään kestävästä kehityksen strategian toteuttamiseen. Hän korosti, että

NIB ja NEFCO olivat olleet aktiivisesti mukana Itämeren ympäristötyössä esimerkiksi panostamalla merkittävästi Pietarin jätevedenpuhdistukseen.

Ulkoministeriön pohjoismaisen yhteistyön sihteeristön va. päällikkö *Karl-Johan Krokfors* kertoi ministerineuvoston pääsihteerin budjettianalyysistä ja budjettiprosessin uudistamisesta sekä vuoden 2002 yhteis-pohjoismaisen budjetin suuntaviivoista.

Opetus, tutkimus, tieto- ja viestintäpolitiikka sekä kulttuuriasiat olivat aiheena valtuuskunnan kokouksessa 26. huhtikuuta. Osastopäällikkö *Riitta Lampola* ministerineuvoston sihteeristöstä esitteli koulutus- ja tutkimusyhteistyön neljä painopistealuetta: elinikäisen oppimisen, Pohjoismaiden kansalaisten liikkuvuuden, tutkijankoulutuksen sekä tieto- ja viestintäpoliittisen yhteistyön.

Opetusministeriön neuvotteleva virkamies *Risto Kivelä* taas kertoi Suomen puheenjohtajuuskauteen ja puheenjohtajuusohjelmaan liittyvistä kulttuurikysymyksistä. Hän tähdensi, että kulttuurilla on keskeinen asema pohjoismaisessa yhteistyössä, ja totesi, että budjettiin esitettiin erillistä strategista määrärahaa kulttuurihankkeita varten.

Valtuuskunnan seuraava kokous pidettiin 14. toukokuuta Maarianhaminassa, jonne valtuuskunta matkusti Ahvenanmaan valtuuskunnan eli Suomen valtuuskunnan ahvenanmaalaisjäsenten kutsumana. Ahvenanmaan rauhaninstituutin tiedotussihteeriksi *Helena Rosenblad* esitteli kokouksessa instituutin toimintaa. Kansalaisjärjestöjen ja pohjoismaisen yhteistyön suhteesta sekä Pohjola-Nordenin ja Ahvenanmaan Norden-yhdistyksen toiminnasta kertoivat lisäksi puheenjohtaja *Hasse Svensson*, johtaja *Åsa Juslin*, Pohjola-Nordenin pääsihteeriksi *Lars-erik Häggman* ja Pohjola-Nordenin nuorisoliiton pääsihteeriksi *Tapani Tulkki*. Valtuuskunta keskusteli suunnitelmista, jotka liittyivät Haloo Pohjola -puhelinpalvelun käynnistämiseen kaikissa Pohjoismaissa.

Valtuuskunta käsitteli myös ministerineuvoston pääsihteerin budjettiesitystä 2002 ja kiinnitti huomiota siihen, että Ruotsi ei tällä kertaa vaatinut vähennyksiä määrärahoihin. Budjettiesityksen loppusumman, noin 774 miljoonaa Tanskan kruunua, todettiin vastaavan edellisen vuoden tasoa. Valtuuskunta halusi panostuksia esimerkiksi

Nordjobbiin, tutkimusyhteistyöhön, vapaaehtoisjärjestöihin ja ikääntyvän väestön tilanteeseen.

Valtuuskunnan puheenjohtaja Outi Ojala ja sihteeri *Patrick Zilliacus* kertoivat puheenjohtajiston strategiatyöryhmän työstä ja totesivat, että kaikki puoluer ryhmät puolsivat neuvoston uudelleenorganisointia, kuten nykyisten maantieteelliseen jakoon perustuvien valiokuntien korvaamista poliittisiin aihealueisiin perustuvilla valiokunnilla. Lisäksi strategiaryhmä oli tähdentänyt neuvoston ja kansallisten parlamenttien sekä niiden valiokuntien välistä vuorovaikutusta ja pohjoismaisen yhteistyön ankkuroimista kansalliseen työskentelyyn.

Pohjoismaisen kulttuurirahaston hallituksen jäsen Hannes Manninen kertoi valtuuskunnalle rahaston oikeudellista asemaa ja hallintoa koskevasta jäsenehdotuksesta, jonka hallituksen parlamentaarikkojäsenet olivat yhdessä tehneet. Manninen totesi, että ministerineuvoston sihteeristö ja pääsihteeri olivat suhtautuneet ehdotukseen nihkeästi.

Maarianhaminan kokouksessaan valtuuskunta hyväksyi yhteisen jäsenehdotuksen, joka koski Pohjoismaiden Investointipankin MIL-ympäristölainajärjestelmän kehysten korottamista 100 miljoonasta eurosta 300 miljoonaan euroon. Kyseessä oli moneen vuoteen ensimmäinen kansallisen valtuuskunnan tekemä ja hyväksymä jäsenehdotus.

Kokouksessaan 14. kesäkuuta valtuuskunta jatkoi yhteispohjoismaisen budjettiesityksen käsittelemistä Karl-Johan Krokforsin esittelyn pohjalta. Krokfors huomautti mm., että budjettiesityksessä oli ensimmäistä kertaa ns. strateginen reservi, joka antaisi ministerineuvostolle aiempaa suuremman liikkumavaran.

Valtuuskunnan sihteeri kertoi puheenjohtajiston budjettiryhmän työstä ja nimesi keskeisimmiksi kysymyksiksi Nordjobb- ja Nordplus-ohjelmat sekä epidemiologiaan keskittyvän tutkimushankkeen ja bioetiikan komitean. Valtuuskunta ilmaisi tukensa epidemiologiahankkeelle.

Neuvoston uudelleenorganisointia käsittelevän strategiaryhmän todettiin päässeen loppusuoralle, vaikka puoluer yhmillä olikin ollut pieniä erimielisyyksiä. Valtuuskunta keskusteli uudesta valiokuntarakenteesta ja

uudistuksen mahdollisista kustannusvaikutuksista. Lopuksi valtuuskunta käsitte li Kun gälvissa 25.–26.6. pidettävää neuvoston ylimääräistä istuntoa sekä puheenjohtajiston, valiokuntien ja puoluer yhmien kokouksia.

Ministerineuvoston budjettiesitys ja puheenjohtajiston budjettiryhmän työ olivat asialistalla myös valtuuskunnan kokouksessa 21. syyskuuta. Valtuuskunnan puheenjohtaja kertoi Pohjoismaiden neuvoston ja pohjoismaisen yhteistyön strategiatyöryhmän toiminnasta ja raportista. Valtuuskunta keskusteli uudelleenjärjestelyjä ja uutta valiokuntarakennetta koskevista ehdotuksista ja etenkin puheenjohtajiston tehtävistä, mahdollisen ulkoasiainvaliokunnan tarpeellisuudesta ja neuvoston toiminnan ankkuroimisesta kansallisiin parlamentteihin.

Valtuuskunta keskusteli niin ikään neuvoston vuoden 2002 presidentin valinnasta. Kaikki läsnä olevat poliittiset ryhmät asettuivat tukemaan valtuuskunnan puheenjohtajan Outi Ojalan valintaa. Lopuksi valtuuskunnalle kerrottiin Pohjoismaista kulttuurirahastoa koskevan muutosehdotuksen käsittelystä.

Kööpenhaminassa pidettävän neuvoston 53. istunnon valmistelut olivat puheenaiheena valtuuskunnan kokouksessa 26. lokakuuta. Budjettityöryhmän jäsen *Pebr Löw* ja ulkoministeriön pohjoismaisen yhteistyön sihteeristön va. päällikkö Karl-Johan Krokfors esittelivät lisäksi ministerineuvoston ehdotusta pohjoismaisen yhteistyön budjetiksi. Valtuuskunta keskusteli varsinkin omista priorisoiduista hankkeistaan, kuten epidemiologisesta tutkimuksesta ja Nordjobbin säännöistä. Opetusministeriön neuvotteleva virkamies Risto Kivelä kertoi vielä Pohjoismaisen kulttuurirahaston uudistamista koskevan ehdotuksen käsittelystä.

Valtuuskunnalla oli kokous myös Kööpenhaminan istunnon yhteydessä 30. lokakuuta. Kokouksessa keskusteltiin lähinnä uusien valiokuntien kokoonpanosta, kulttuurirahastosta sekä valtuuskunnan tekemän, Pohjoismaiden Investointipankin ympäristölainajärjestelmän kehysten korottamista koskevan ehdotuksen käsittelystä. Nuorten Pohjoismaiden neuvoston suomalaisedustaja *Rauna Nerelli* ja Pohjola-Nordenin nuorisoliiton pääsihteeri Tapani Tulki kertoivat valtuuskunnalle 26.–28. loka-

kuuta Kööpenhaminassa pidetyistä Nuorten Pohjoismaiden neuvoston kokouksista.

Toimintavuoden viimeinen valtuuskunnan kokous pidettiin 30. marraskuuta. Valtuuskunnan sihteeri Patrick Zilliacus kertoi neuvoston uudesta valiokuntarakenteesta, Suomen edustuksesta valiokunnissa ja muissa neuvoston elimissä sekä valtuuskunnan sihteeristön uudesta työnjaosta. Kokouksessa keskusteltiin myös neuvoston 50-vuotisjuhliin ja juhlaistuntoon liittyvistä suunnitelmista, kuten juhlatilaisuuksista ja ohjelmanumeroista, sekä hyväksyttiin valtuuskunnan toiminta- ja kokoussuunnitelma vuodeksi 2002.

Pohjola-Nordenin pääsihteeri Larserik Häggman esitteli selvitysmies *Ole Norrbackin* väliraporttia pohjoismaalaisten oikeuksista. Valtuuskunta piti raporttia tärkeänä ja totesi, että raportti pitäisi aikanaan esitellä myös eduskunnan valiokunnille ja kyteä se niiden työskentelyyn.

Valtuuskunnalle ilmoitettiin, että Outi Ojala oli valittu neuvoston vuoden 2002 presidentiksi ja että hänen presidenttikautensa alkaisi jo joulukuussa. Tämä johtui siitä, että vuoden 2001 presidentti *Svend Erik Hovmand* oli jättänyt neuvoston tultuaan ministeriksi.

3.3 Työvaliokunta

Valtuuskunnan työvaliokunta kokoontui vuoden aikana viidesti. Työvaliokunta suunnitteli useaan otteeseen neuvoston juhluvuoden toimintaa, keskusteli valtuuskunnan toiminnasta ja pohjoismaisesta yhteistyöstä eduskunnan puhemiehen ja pääsih-

teerin kanssa ja valmisti valtuuskunnan kokouksia, seminaareja ja esimerkiksi eduskunnan Pohjolan päivänä käymää ajankohtais keskustelua.

Työvaliokunta käsitteli myös neuvoston ja Baltian yleiskokouksen yhteiskokousta, joka pidettiin Riiassa toukokuun lopussa, ja valmisti neuvoston omia yhteiskokouksia, jotka pidettiin Turussa syyskuussa. Työvaliokunta valmisti niin ikään valtuuskunnan jäsenehdotusta Pohjoismaiden Investointipankin ympäristölainajärjestelmästä sekä valtuuskunnan esitystä opetus- ja valtiovarainministeriöille pohjoismaisen oppilaskorotuksen määrärahan korottamisesta.

Pohjoismaista yhteistyöbudjettia ja strategiaryhmän työtä käsiteltiin myös työvaliokunnassa, jolla oli mm. näissä asioissa tiivistä yhteistyötä yhteistyöministeri *Jan-Erik Enestamin* ja ulkoministeriön pohjoismaisen yhteistyön sihteeristön kanssa.

Valtuuskunnan omasta toiminnasta mainittakoon eduskunnassa käyty ajankohtais keskustelu sekä yhdessä Pohjola-Nordenin kanssa toteutettu pyöreän pöydän keskustelu pohjoismaisen yhteistyön julkisuuskuvas- ta. Molemmat tilaisuudet järjestettiin Pohjolan päivänä 23. maaliskuuta. Valtuuskunta ja sihteeristö järjestivät yhdessä yhteistyöministerin sihteeristön kanssa strategiaseminaarin neuvostolle ja ministerineuvostolle 31.1.–1.2. sekä strategiatyöryhmän tapaamisen Naantalissa 12.–13. kesäkuuta. Neuvoston syyskokoukset pidettiin Turussa 24.–25. syyskuuta. Ennen istuntoa järjestettiin vielä valtuuskunnan ja yhteistyöministerin lehdistölounas 27. lokakuuta. Pohjoismaiden tilastollista vuosikirjaa esiteltiin erillisessä lehdistötilaisuudessa.

4

TEEMAKOKOUS ”KESTÄVÄ POHJOLA”

Neuvosto piti vuosittaisen teemakokouksensa aiheesta ”Kestävä Pohjola” 2.–3. huhtikuuta Oslissa. Kokouksen perustana olivat ministerineuvoston ehdotukset pohjoismaisen ympäristöyhteistyön toimintaohjelmaksi 2001–2004 (B 199/när) ja kestävä kehityksen strategiaksi Kestävä kehitys – Pohjolan uusi suunta (B 201/när) sekä lähialuevaliokunnan alustavat näkemykset ehdotuksista.

Pohjoismaisen ympäristöyhteistyön toimintaohjelmassa on kahdeksan osa-aluetta, eli ilmansuojelu, ilmasto, meret, biologinen monimuotoisuus ja geenivarat, maisema ja kulttuuriympäristö, luonnon virkistyskäyttö, kemikaalit ja jätteet sekä mm. maatalous-, kalastus-, kuljetus-, talous-, terveys- ja ympäristöasioissa tehtävä sektorienvälinen yhteistyö.

Ohjelmaan on kirjattu ne panostukset, joilla ympäristösektorin edellytetään toteuttavan kestävä kehityksen strategiaa vuosina 2001–2004. Alustavissa kommentteissaan lähialuevaliokunta piti ohjelmaa hyvin muotoiltuna, mutta kaipasi kuitenkin ohjelman ja kestävä kehityksen strategian välistä keskinäistä koordinoitua sekä luonnonvarojen käytön tehostamiseen ja ydinturvallisuuteen liittyviä lisätoimenpiteitä.

Kestävä kehityksen strategia käsittelee Pohjolan ja lähialueiden kehitystä aina vuo-

teen 2020. Globalisoitumisen merkitystä, tietoyhteiskunnan kehitystä sekä kestävä kehitystä tarkastellaan eri sektoreilla, jotka vastaavat pitkälti ympäristöohjelman osa-alueita. Alustavassa lausunnossaan lähialuevaliokunta toteaa, että strategia ei ole nykyisellään tarpeeksi velvoittava, joten tavoitteita tulisikin pikimmiten konkretisoida tehostamalla sektoreilla tehtävää seurantaa.

Yhteistyöministeri *Jan-Erik Enestam* totesi mm., että päävastuu kestävä kehityksen strategian seurannasta on kullakin maalla ja pääministerillä. Ministerineuvoston sihteeristö taas hyödyntää muiden järjestöjen ja laitosten osaamista ja pyrkii siten osaltaan kehittämään raportointi- ja arviointimenetelmiä.

Neuvosto hyväksyi päätöslauselman, jonka kimmokkeena oli USA:n presidentin *George W. Bushin* lausunto siitä, että USA suhtautuu vastahakoisesti Kioton ilmasto-neuvotteluihin osallistumiseen. Päätöslauselmassa mm. tuetaan EU:n aloitetta USA:n osallistumista koskevan vuoropuhelun käynnistämiseksi Bushin ja hänen uuden hallintonsa kanssa.

Teemakokouksen yhteydessä neuvoston Suomen valtuuskunta antoi lausunnon, jonka mukaan Pohjolan sisäiset voimassa olevat liha- ja maitotuotteiden tuontikiellot tulisi purkaa pikimmiten.

5

YLIMÄÄRÄINEN ISTUNTO

Neuvoston kuudennessa ylimääräisessä istunnossa 26. kesäkuuta 2001 Ruotsin Kungälvissä käsiteltiin mm. ministerineuvoston ehdotukset pohjoismaisen ympäristöyhteistyön ohjelmaksi ja kestävä kehityksen strategiaksi (ks. edellä). Käsittelyä pohjustivat lähialuevaliokunnan mietinnöt, jotka vastasivat muutamia korjauksia lukuun ottamatta valiokunnan ennen 2.–3. huhtikuuta pidettyä Oslon-kokousta esittämiä alustavia näkemyksiä. Ministerineuvoston ehdotukset

hyväksyttiin ottaen huomioon lähialuevaliokunnan esittämät näkökannat.

Yleiskeskustelussa konservatiivisen ryhmän puheenjohtaja, edustaja *Jari Vilén* (kok) korosti tehokkaan ympäristönsuojelun tärkeyttä ja totesi, että Ruotsi oli EU-puheenjohtajuuskaudellaan ottanut merkittäviä edistysaskelia etenkin Pietarin jätevesiongelman ratkaisemisessa. Suomikin aikoi sijoittaa projektiin 60 miljoonaa markkaa seuraavan kolmen vuoden aikana.

6.1 Yleistä

Pohjoismaiden neuvoston 53. istunto pidettiin Kööpenhaminassa 29.–31. lokakuuta. Istunto alkoi totuttuun tapaan pääministereiden selonteolla ja Pohjoismaiden ministerineuvoston tulevan puheenjohtajuusohjelman esittelyllä. Norjan ohjelman ”Huomispäivän Pohjola” esitteli pääministeri *Kjell Magne Bondevik*, joka totesi ohjelmassa olevan kolme painopistealuetta: lapsi- ja nuorisopolitiikka, elintarviketurvallisuus ja pohjoismaisen kestävän kehityksen strategian seuranta. Pää-, ulko- ja puolustusministereiden selontekojen sekä yleiskeskustelun lisäksi istunnon ohjelmaan sisältyi tälläkin kertaa pääministereiden vilkas kyselytunti.

Istunnossa käsiteltiin useita keskeisiä kysymyksiä, joista annettiin myös suosituksia ministerineuvostolle ja Pohjoismaiden hallituksille. Näistä mainittakoon ”Uusi pohjoismainen päiväjärjestys” ja pohjoismaisen yhteistyön uudet strategiset panostukset, neuvoston valiokuntarakennetta ja työjärjestystä koskevan muutosehdotuksen hyväksyminen, konfliktien ehkäisyyn ja siviilikriisinhallintaan liittyvät yhteispohjoismaiset toimet, Pohjoismainen kulttuurirahasto, rasismien ja muukalaisvihan vastustaminen ja kotoutumisen edistäminen, mediapolitiikka ja julkisen palvelun tv-toiminta, pohjoismaiset työmarkkinat sekä Pohjoismaiden Investointipankin ympäristölainajärjestelmän kehityksen korotus. Lisäksi neuvosto hyväksyi lukuisia ministerineuvoston ehdotuksia ja jäsenehdotuksia kaikkien valiokuntien toiminta-alueilta.

Suomen kannalta oli tärkeää, että Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja *Outi Ojala* valittiin istunnossa neuvoston juhla-vuoden 2002 presidentiksi. Ojalasta tuli samalla neuvoston ensimmäinen vasemmistososialistinen presidentti.

Istunnossa esiteltiin selvitysmies *Ole Norrbackin* ensimmäinen väliraportti pohjoismaalaisten oikeuksista. Sama aihe olisi yksi tulevan vuoden juhlaistunnon pääteemoista sekä neuvoston ja ministerineuvoston tulevan toiminnan keskeisistä painopistealueista.

Uusi pohjoismainen päiväjärjestys

Kööpenhaminan istunnossa hyväksytty ”Uusi pohjoismainen päiväjärjestys” oli tulos neuvoston ja ministerineuvoston ponnisteluista pohjoismaisen yhteistyön strategian ja rakenteen uudistamiseksi. Työtä oli tehty ja raporttia laadittu paitsi erillään myös kahdessa yhteisessä työryhmässä, jotka neuvoston puheenjohtajisto ja yhteistyöministerit olivat asettaneet.

Ehdotuksen pääsisältönä oli toisaalta neuvoston valiokuntarakenteen uudistaminen siten, että maantieteellisestä valiokunta-jaosta palataan takaisin poliittisiin aihealueisiin perustuvaan jakoon. Toisaalta ehdotuksessa määriteltiin viisi painopistealuetta, joihin neuvoston ja ministerineuvoston tulee keskittää toimintansa.

Pohjola-, lähialue- ja Eurooppa-valiokuntien tilalle tulee viisi erityisvaliokuntaa: kulttuuri- ja koulutusvaliokunta, hyvinvointivaliokunta, kansalais- ja kuluttajavaliokunta, ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta ja elinkeinovaliokunta, jotka käsittelevät ja valmistelevat oman alansa asioita Pohjolan, lähialueiden ja Euroopan näkökulmasta. Puheenjohtajiston tehtävät säilyvät lähes entisellään, eli se käsittelee jatkossakin ulko- ja turvallisuuspoliittisia asioita sekä vastaa alueellisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja sen päälinjoista.

Pohjoismaisen yhteistyön viisi panostus- aluetta ovat (1) tekninen kehitys, varsinkin tietoyhteiskunnan kysymykset ja huippututkimus, (2) hyvinvointi sekä pohjoismaalaisten oikeudet ja mahdollisuudet asua, työkennellä ja opiskella muissa Pohjoismaissa sekä väestö- ja siirtolaiskysymykset, (3) Pohjolan sisämarkkinat ja yhteistyö rajaesteiden poistamiseksi, (4) yhteistyö naapurimaiden ja -alueiden kanssa sekä (5) ympäristö ja kestävä kehitys. Käsitellessään ehdotusta neuvosto lisäsi pääalueisiin vielä kuluttajapolitiikan ja elintarviketurvallisuuden.

6.2 Suomen valtuuskunta

Istunnon Suomen valtuuskuntaan kuuluivat:

Hallituksen edustajina: pääministeri Päävo Lipponen, ulkoasiainministeri Erkki Tuomioja, ulkomaankauppaministeri Kimmo Sasi, puolustusministeri ja pohjoismainen yhteistyöministeri Jan-Erik Enestam ja kulttuuriministeri Suvi Lindén.

Ahvenanmaan maakuntahallituksen edustajina: maaneuvos Roger Nordlund, varamaaneuvos Olof Salmén, maakuntahallituksen jäsenet Gun Carlsson ja Danne Sundholm.

Eduskunnan valitsevat jäsenet: kansanedustajat Eero Akaan-Penttilä, Tuula Haatainen, Leena Harkimo, Anne Huotari, Kimmo Kiljunen, Katri Komi, Paula Lehtomäki, Mika Lintilä, Pehr Löf, Petri Neittaanmäki, Heli Paasio, Riitta Prusti, Jouko Skinnari, Hannu Takkula, Marja Tiura ja Jari Vilén sekä varajäsen Seppo Kanerva.

Ahvenanmaan maakuntapäivien valitsemina: maakuntapäivien jäsenet Olof Erland ja Ragnar Erlandsson sekä varajäsen Karl-Göran Eriksson.

6.3. Pääministereiden selonteko

Pääministereiden selonteon esitteli Norjan pääministeri *Kjell Magne Bondevik*, jonka mukaan Norja tulee keskittymään Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajakaudellaan kolmeen asiaan: lapsiin ja nuoriin,

elintarviketurvallisuuteen ja kestäväan kehitykseen. Norja on antanut kaudelleen nimen "Huomisen Pohjola".

Bondevikin mukaan Norja haluaa painottaa puheenjohtajakaudellaan suhdetta Pohjoismaiden neuvoston edustajiin ja odottaa rakentavaa yhteistyötä vuonna 2002, koska toiminnan perustana ovat yhteiset arvot. Lapset ja nuoret tulevat olemaan asialistan kärjessä ja Norja tulee panostamaan heikossa asemassa olevien lasten ja nuorten olojen parantamiseen Pohjoismaissa. Lisäksi on taisteltava rasismia ja muukalaisvihaa vastaan ja nuorille on annettava lisää mahdollisuuksia osallistua yhteiskuntaelämän ja pohjoismaisen yhteistyön kehittämiseen. Vaihto-ohjelmia tullaan laajentamaan, jotta lisättäisiin yhteisymmärrystä pohjoismaiden välillä. Norja odottaa myös pohdiskelua huomisen koulusta, mikä voi vahvistaa kouluja kaikissa Pohjoismaissa.

Bondevik totesi, että Norja haluaa näille toimilleen antaa myös lähialueulottuvuuden avustamalla Luoteis-Venäjän ja Baltian lasten ja nuorten terveys- ja elinoloja. Pohjoismaiden ministerineuvosto tulee tukemaan projekteja, jotka tukevat Pohjoismaiden lähialueita.

Toinen Norjan panostusalue on elintarviketurvallisuus. Ministerineuvosto tulee laatimaan Pohjoismaiden elintarviketurvallisuuden lisäämistä koskevan toimintasuunnitelman vuonna 2002 pidettävässä elintarvikekysymyksistä vastaavien pohjoismaisten ministerien kokouksessa. Elintarviketurvallisuus käsittää terveys-, ympäristö-, kauppa- ja kuluttajakysymyksiä. Tuottajien, kuluttajien ja viranomaisten välistä vuoropuhelua on parannettava. Siksi tullaan laatimaan myös pohjoismainen kuluttajapolitiittinen toimintasuunnitelma.

Norjan puheenjohtajuuskauden kolmas pääasia on pohjoismaisen kestävan kehityksen 20-vuotisstrategian seuranta Pohjoismaissa ja lähialueilla. Jokainen pohjoismaa vastaa itse strategian seurannasta ja yhdessä maat toteuttavat tämän projektin. YK pitää syksyllä 2002 kestäväa kehitystä koskevan huippukokouksen Johannesburgissa, joka on vuoden 1992 Rion kokouksen seuranta. Pohjoismainen strategia on ensimmäisiä maailmassa ja antaa hyvät lähtökohdat pitkän aikavälin ympäristöpolitiikalle.

Lisäksi puheenjohtajamaa haluaa huomiota meriympäristöyhteistyöhön. Vuoden 2002 aikana pidetään Bergenissä Pohjanmeri-konferenssi, jota Pohjoismaat tulevat käyttämään painostaakseen brittivilanomaisia Sellafieldin ydinvoimalan radioaktiivisia päästöjä koskevassa kysymyksessä.

Bondevikin mielestä EU näyttää suhtautuvan avoimemmin pohjoismaiseen yhteistyöhön. Merkki siitä on se, että Pohjoismaiden pääministerit tapaavat ennen EU:n huippukokouksia. Lopuksi pääministeri Bondevik korosti, että Pohjoismailla on yhdessä voimaa ja että yhteenkuuluvuutta voidaan vahvistaa entisestään Pohjoismaissa ja lähialueilla, millä on taas seurannaisvaikutuksia muualla maailmassa.

Pääministereiden selonteosta puolue-ryhmien puheenvuoron käyttivät *Anita Johansson* sosiaalidemokraattisesta ryhmästä, *Ragnwi Marcelind* keskiryhmästä, *Jari Vilén* konservatiivien ryhmästä ja *Outi Ojala* vasemmistososialistisesta ryhmästä.

Johansson korosti, että terrorismin vastaisessa taistelussa tulisi käyttää aseiden lisäksi diplomaattisia, poliittisia ja taloudellisia keinoja. Hän oli huolestunut köyhyyskuilun kasvamisesta, jonka vuoksi olisi kaikin keinoin taisteltava köyhyyden vähentämiseksi maailmasta. Pohjoismailla on hyvinvointivaltioina paljon annettavaa tulonjakopolitiikassa, ympäristöpolitiikassa ja tasavertopolitiikassa.

Puolue-ryhmien puheenvuorot

Ragnwi Marcelind korosti, että maailmassa ei juuri nyt ole tarpeen lisätä eristäytymistä ja protektionismia, vaan mieluummin kansainvälistä yhteistyötä YK:ssa, koko maailmassa, EU:ssa ja Pohjoismaissa.

Terrorismin vastaisen taistelun lisäksi olisi taisteltava köyhyyttä, sosiaalista epäoikeudenmukaisuutta, aidsia, sortoa ja nälkää vastaan. Pohjoismaisessa yhteistyössä keski-ryhmä korosti pohjoismaista hyötyä ja päätöksenteon avoimuutta kansalaisille.

Konservatiivien ryhmän puheenvuoron piti kansanedustaja Jari Vilén. Hän käsitteli Pohjoismaiden neuvoston uutta organisaatiota ja katsoi sen tehostavan työtä ja paran-

tavan yhteistyötä kansallisten parlamenttien ja eri ministerineuvostojen kanssa.

Konservatiivien ryhmä olisi mielellään kehittänyt pidemmälle Viisasten raporttia kansainvälisen yhteistyön osalta. Viisasten ehdotus ministerineuvoston perustamisesta puolustus-, ulko-, kehitysapu- ja ulkomaankauppaministereille sekä konservatiivien ryhmän ehdotus turvallisuus- ja ulkopoliittisen valiokunnan perustamisesta Pohjoismaiden neuvostoon olisi nostanut Pohjoismaiden neuvoston ja ministerineuvoston kompetenssia kansainvälisissä kysymyksissä.

Ministerineuvoston uuden lähialuestrategian osalta hän huomautti, että viisasten ryhmä oli ehdottanut huomattavasti tiiviimpää yhteistyötä lähialueiden kanssa, niin että lähialueet muodostaisivat eräänlaisen ”Pohjola+” -alueen, joka osallistuisi todella päätöksentekoon eikä olisi vain tarkkailija. Baltian maille tulisi pitää ovet auki Pohjoismaiden neuvoston jäsenyyteen.

Vasemmistososialistien ryhmän puheenvuoron käytti kansanedustaja Outi Ojala. Hän katsoi Pohjoismaiden neuvoston rakenteen ja valiokuntatyön muutosten vastaavan paremmin uusiin haasteisiin yhä globalisoituvassa maailmassa. Koko maailma on tuominnut New Yorkissa tapahtuneet terroriteot, jotka ovat johtaneet sotilaallisiin toimiin ja saaneet kaikki maat miettimään, kuinka terrorismia vastaan voitaisiin parhaiten taistella omalla alueella. Hän oli iloinen siitä, että Pohjoismaiden pääministerit olivat keskustelleet, mitä Pohjoismaat voisivat tehdä yhdessä. Ojala oli huolestunut Afganistanin humanitaarisesta tilanteesta ja kysyi, mitä Pohjoismaat voisivat tehdä sen puolesta. Pohjoismaissa kansalaisilla on laajat kansalaisvapaudet ja siksi onkin syytä kysyä, kuinka pitkälle Pohjoismaat ovat valmiita menemään taistelussa terrorismia vastaan.

6.4. Ulko- ja puolustuspolitiikka

Ulkopoliittinen selonteko

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja* piti laajan katsauksen globalisaatiosta ja sen yh-

teyksistä turvallisuusperusteiden ja oikeus- ja hyvinvointivaltion muutoksiin, joissa pohjoismaisen panos on erityisen vahva. USA:n tapahtumien jälkeen on turvallisuuden katsottava olevan luonteeltaan globaalia ja laajempi ja kokonaisvaltaisempi käsite kuin aikaisemmin. Yhteistä turvallisuuttamme vaarantavia uhkia vastaan on taisteltava mahdollisimman laajalla kansainvälisellä yhteistyöllä ja Pohjoismaat ovat painottaneet ennen kaikkea YK:n keskeistä roolia. Tuomioja teki seuraavat johtopäätökset kansainvälisen kriisinhallinnan tarpeesta ja tehtävistä:

Kansainvälisen yhteisön on puututtava kaikkiin kriiseihin ensinnäkin YK:n tai YK:n valtuuttaman tahon avulla. Tämä ei koske ainoastaan sotilaallisia kriisejä vaan myös niitä edeltäviä kriisejä, kuten etnisiä kiistoja, jatkuvia rikkomuksia ihmisoikeuksia kohtaan tai yhteiskuntia, jotka ovat sortuneet luonnonkatastrofien johdosta.

Toiseksi, sotilaallisen voiman käyttäminen ei riitä konfliktien ratkaisemiseen, vaikka se jossakin vaiheessa voi olla sekä välttämätöntä että oikeutettua. Sotilaallisten toimien lisäksi on panostettava humanitaariin, jälleenrakennus-, kehitysapu- ja muihin siviilitoimiin.

Kolmanneksi, siviilikriisinhallintavalmiutta on kehitettävä, niin että sitä voidaan käyttää hyväksi rinnakkain sotilaallisen kriisinhallinnan kanssa tai erikseen parhaassa tapauksessa konfliktien estämiseksi. Valmius tähän oli ulkoministeri Tuomiojan mielestä alimitoitettua YK:ssa, EU:ssa ja muissa alueellisissa järjestöissä.

Neljänneksi on valmistauduttava siihen, että kaikki tämä maksaa paljon enemmän kuin mihin tähän asti on oltu valmiita. Eurooppa-neuvosto antoi Göteborgin kokouksessa lupauksen korottaa kehitysmaiden panosta kehitysyhteistyössä 0,7 % BKT:sta ja nyt on aika lunastaa lupaus, vaikka samalla tiedetään, että lasku sekä sotilaallisesta että siviilikriisinhallinnasta tulee nousemaan.

Ulkoministeri Tuomioja kuvasi globalisaatiota väistämättömäksi ilmiöksi, jolle kukaan ei voi kääntää selkäänsä. Globalisaatio rikastuttaa maailmaa kokonaisuudessaan, ja sen hyvinvointia luovia vaikutuksia nähdään myös kehitysmaissa. Suurin haaste on valvoa, että resurssit jakautuvat tasaisesti

sekä maiden ja alueiden kesken että niiden sisällä. Tämä on myös haaste demokratialle. Mitä vanhempi ja vakaampi demokratia, sitä vahvemmin ihmiset tuntuvat kokevan, että asiat ovat luisuneet käsistä; eivät ainoastaan tavallisilta ihmisiltä, vaan myös niiltä, jotka he ovat valinneet edustajikseen, ja ovat koko demokraattisen päätöksenteon ulottumattomissa.

Globalisaation hallinta koskee sekä politiikan menetelmiä – ylikansallisen demokratian kehittämistä – ja sen sisältöä, toisin sanoen ihmisoikeuksien vahvistamista, tasapuolista voimavarojen jakoa, köyhyyden vähentämistä sekä kehitystä, joka on ekologista, taloudellista ja sosiaalisesti kestävää koko maailmassa. Tämä asettaa myös haasteita turvallisuudelle ja edellyttää terrorismin kitkemistä.

Ajankohtaisia kysymyksiä pohjoismaisessa yhteistyössä on edelleen oikeudenmukaisemman maailmanlaajuuden sääntöihin perustuvan kauppajärjestelmän kehittäminen, joka ottaa enemmän huomioon sekä kehitysmaiden tarpeet että työelämän, ympäristönsuojelun, kansallisen kulttuurin ja julkisen palvelun perusoikeudet.

Puolustuspoliittinen selonteko

Puolustusministeri *Jan-Erik Enestam* selosti puolustuspoliittisen yhteistyön tämän hetkistä tilannetta ja jonkin verran myös tulevaisuuden näkymiä. Työssä on keskitytty materiaalipuoleen, jossa helikopteriprojektissa on päädytty hankkimaan sama helikopterityyppi sekä Suomessa, Norjassa että Ruotsissa. Projekti takaa sen, että Pohjoismaissa kehitetään tieto-taitoa helikopteriläiveen rakentamisessa ja ylläpidossa.

On myös edistytty pohjoismaisen kriisinhallintavoimakonseptin kehittämisessä NORDCAPin (Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support) puitteissa. Pyrkimyksenä on, että vuonna 2003 voitaisiin asettaa prikaatin kokoinen pohjoismainen yksikkö kansainvälisen yhteisön käyttöön.

Vanhat uhkakuvat ovat hajoamassa ja ne korvataan uusilla, jolloin keskitytään kehittämään kykyä toimia yhdessä kriisinhallintakysymyksissä. Lähitulevaisuudessa on to-

dennäköisesti tärkeämpää puolustautua informaatioidankäyntiä vastaan, joka uhkaa sivuuttaa energiahuollon, pankkilaitoksen ja valtionhallinnon.

6.5 Yleiskeskustelu

Konservatiivien ryhmän puheenvuoron käytti *Chris Heister*, joka käsitteli kansainvälistä terrorismia. Pohjoismaiden tulisi hänen mielestään toimia voimakkaasti yhdessä kansainvälisen terrorismin ehkäisemiseksi, koska Pohjoismailla on pitkä avoimuuden ja demokratian perinne. Näitä arvoja tulisi puolustaa myös uusien uhkien edessä. Häntäisiä päätöksiä ei tulisi tehdä eikä kompromisseja.

Hän piti myönteisenä koko kansainvälisen yhteisön taistelua terrorismia vastaan. Pohjoismaiden yhteistyön lisäksi on tärkeää osallistua kansainväliseen yhteistyöhön uusien terroristihyökkäysten estämiseksi. Tässä työssä on erityisen tärkeää pyrkiä turvaamaan siviilien asema eri puolilla maailmaa.

Tanskan yhteistyöministeri *Marianne Jelved* käsitteli pohjoismaisen yhteistyön peruspilareita: demokratiaa, oikeusvaltiokäsitettä, ihmisoikeuksia, tasa-arvoa ja vähemmistöjen suojaa. Näiden kysymysten kehittämiseen tulisi hänen mielestään vaikuttaa kansainvälisellä tasolla. Olisi pyrittävä rakentamaan kansainvälinen oikeusvaltio, joka antaisi ihmisille ja köyhille maille todelliset mahdollisuudet parempaan tulevaisuuteen.

Kansanedustaja *Riitta Prusti* käytti sosiaalidemokraattisen ryhmän puheenvuoron ja käsitteli pohjoismaalaisten oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka muodostavat erityisen tärkeän osan pohjoismaista yhteisöä ja yhteenkuuluvuutta ja tekevät Pohjoismaiden kansalaisten muodostamasta kulttuuri- ja sosiaaliyhteisöstä monessa mielessä ainutlaatuisen koko maailmassa.

Hän piti tärkeänä käynnissä olevaa selvitystä kansalaisten oikeuksien ja velvollisuuksien käytännön toteutuksesta. Tämä on tärkeää erityisesti siksi, että Pohjoismaiden sopimuksiin vaikuttavat Euroopan unionin sosiaaliset ja kansalaisoikeuksia koskevat järjestelyt.

Kaikkien Pohjoismaiden etujen mukaista on, että EU-järjestelyt eivät rajoita niitä oikeuksia, jotka olemme Pohjolassa kehittäneet ja että EU-oikeuksien kansalliset sovellutukset eivät vie meitä eri suuntiin lisäen eroavaisuuksia maittemme välillä. Pohjoismaiden neuvoston tehtävänä on valvoa, ettei näin käy.

6.6 Kyselytunti

Harriet Lindeman (konservatiivinen ryhmä) tiedusteli, aikoivatko pääministerit helpottaa opintoviikkojen ja -pisteiden siirtämistä maasta toiseen. Ministeri *Jan-Erik Enestam* vastasi, että ministerineuvosto oli teettänyt erityisen selvityksen kaikista niistä ongelmista, jotka liittyvät kansalaisten vapaaseen liikkuvuuteen Pohjolassa ja sen eri osaluokkiin – kuten opintoihin ja työskentelyyn. Hän toivoi Pohjoismailta löytyvän riittävästi tahtoa, jotta selvityksessä todetut puutteet saataisiin pikaisesti paikattua.

Aulis Ranta-Muotio (keskiryhmä) kysyi, oliko yhteispohjoismainen helikopterihanke vahingoittanut pohjoismaista yhteistyötä. Tanskahan oli vetäytynyt hankkeesta viime hetkellä. Ministeri Enestam vastasi, että kuljetushelikopterihanke oli suuri menestys. Vaikka kyseessä olikin erittäin vaikea projekti, se oli onnistunut lähes täydellisesti. Tanskalla oli toisenlainen konsepti ja toisenlaiset tarpeet kuin Norjalla, Ruotsilla ja Suomella, mikä oli tietenkin hieman valitettavaa. Tanskan helikopterivalinta mahdollistaa silti yhteistyön jatkamisen etenkin huoltopalvelujen ja lentäjien koulutuksen toteuttamisessa.

Bjarne Kallis (keskiryhmä) kysyi alkoholin vähimmäisverosta, joka oli hänen mielestään suuri kysymys kaikissa Pohjoismaissa. Ministeri *Leif Pagrotsky* vastasi, että nykytilanne johtui Pohjoismaiden aikaisemmista virheistä. Ruotsi oli esimerkiksi arvioinut neuvottelutilanteen väärin ja neuvotellut säännöt, jotka olivat myöhemmin osoittautuneet huonoiksi itsenäisen alkoholipolitiikan kannalta. Pohjoismaiden olisi pitänyt toimia neuvotteluissa yhdessä muiden EU-maiden kanssa, mutta Ruotsi oli yksin toivonut pidennystä. Hän piti vähimmäisveroa

yhtenä ratkaisuna mutta korosti, että päätökset on tehtävä yksimielisesti. Tämä ei kuitenkaan tule olemaan helppoa, koska muilla mailla on erilainen näkemys alkoholipolitiikasta. Ne voitaisiin ehkä saada vähimmäisveron taakse, jos Pohjoismaat alentaisivat voimakkaasti alkoholiverojaan.

Hannes Manninen (keskiryhmä) kysyi Ruotsin yhteistyöministeriltä, tiesikö tämä,

että Ruotsin tullilaitos oli uudistamassa toimintaansa pohjoisessa. Uudistuksen myötä Haaparannan tulli ei todennäköisesti olisi auki ympäri vuorokauden. Ministeri Pagrotsky vastasi, ettei hän ollut tietoinen asiasta. Hänestä Haaparannan tullin aukiolo ei ole välttämätöntä, jos Suomen puolen tulli olisi auki. Hän toivoi naapurimaiden tehostavan yhteistyötään tässä asiassa.

PUHEENJOHTAJISTO

Neuvoston toimintaa johtaa ja koordinoi puheenjohtajisto, jonka puheenjohtajana on neuvoston presidentti. Puheenjohtajisto käsittelee ministerineuvoston budjettiesityksen, valmistelee yleisiä ulko- ja turvallisuuspoliittisia asioita ja koordinoi valiokuntien työskentelyä. Lisäksi puheenjohtajisto hoitaa hallinnollisia tehtäviä sekä ylläpitää neuvoston kansainvälisiä suhteita.

Vuonna 2001 puheenjohtajisto keskittyi Pohjoismaiden neuvoston uuden strategian ja rakenteen kehittämiseen. Tulevan pohjoismaisen yhteistyön strategiaan ja neuvoston organisaation kehittämiseen liittyvä keskustelu alkoi jo vuoden 2000 istunnossa, jossa käsiteltiin niin sanottua viisaiden raporttia. Hanke jatkui koko toimintavuoden, ja neuvosto sekä ministerineuvosto tekivät siinä läheistä ja tiivistä yhteistyötä. Yhteistyö johti raporttiin ”Uusi pohjoismainen päiväjärjestys”, joka esiteltiin neuvoston 53. istunnossa Kööpenhaminassa. Raportissa on ehdotuksia pohjoismaisen yhteistyön uusista rakenteista ja strategisista panostuksista.

Uuden yhteistyöstrategian lisäksi puheenjohtajisto keskusteli Pohjolan pyrkimyksistä edistää kestäväää kansainvälistä kehitystä, Pohjoismaiden panoksesta kansainvälisten konfliktien ehkäisyssä ja rauhanturvatoiminnassa, neuvoston kansainvälisen toiminnan kehittämisestä, neuvoston roolista EU:n pohjoisen ulottuvuuden politiikan toteuttajana ja tukijana sekä Pohjoismaiden välisten rajaesteiden poistamisesta.

Puheenjohtajisto valmisti myös vuonna 2002 vietettäviä Pohjoismaiden neuvoston 50-vuotisjuhlia. Juhlavuosi alkaisi demokraτίαςeminaarilla Reykjavikissa huhtikuussa ja päättyisi Helsingissä lokakuussa järjestettävään juhlaistuntoon, johon osallistuisivat myös Pohjoismaiden valtionpäämiehet.

Neuvoston puheenjohtajisto esitti vuoden aikana myös jyrkän vastalauseensa

pohjoismaisen uusnatsismin kehitymisestä ja kehotti ministerineuvostoa antamaan vuosittain selonteon Pohjoismaissa toteutuista toimenpiteistä, joilla on pyritty torjumaan arkipäivän rasismia, muukalaisvihaa ja syrjintää. Lisäksi neuvosto tuomitsi syyskuun 11:n terrori-iskut ja ilmaisi tukensa kansainvälisen yhteisön pyrkimyksille taistella terrorismia vastaan ja puolustaa demokraattisia arvojaamme.

7.1 Jäsenet ja kokoukset

Puheenjohtajistossa oli kolmetoista jäsentä. Neuvoston työjärjestyksen mukaan kaikkien jäsenmaiden ja puolue ryhmien on oltava edustettuina puheenjohtajistossa. Puheenjohtajiston puheenjohtaja ja neuvoston presidentti oli toimintavuonna Tanskan kansankäräjien jäsen *Svend Erik Hovmand* neuvoston keskiryhmästä. Suomea edustivat *Bjarne Kallis* (kd), *Outi Ojala* (vas), *Riitta Prusti* (sd) ja *Jari Vilén* (kok). Puheenjohtajisto kokoontui vuoden aikana kahdeksan kertaa.

Neuvoston istunnon yhteydessä puheenjohtajistolla oli tapaamiset Pohjoismaiden pääministereiden ja ulkoministereiden kanssa. Pääministereiden tapaamisessa keskusteltiin pääasiassa Pohjoismaiden välisestä EU-koordinoinnista ja kansainvälisen terrorismin vastustamisesta. Ulkoministereiden tapaamisessa taas käsiteltiin pohjoista ulottuvuutta, konfliktien ehkäisyä ja siviilikriisinhallintaa neuvostossa laaditun kahden raportin pohjalta.

Puheenjohtajistolla oli vuoden aikana kokouksia myös pohjoismaisten yhteistyöministereiden ja varsinkin yhteistyöministerien puheenjohtajan puolustusministeri *Jan-Erik Enestamin* kanssa. Keskusteluissa käsiteltiin muun muassa tulevan pohjois-

maisen yhteistyön strategiaa ja pohjoismaisen yhteistyön budjettia.

Puheenjohtajistolla oli toimintavuonna tapaamisia myös Baltian yleiskokouksen puheenjohtajiston kanssa. Tapaamiset järjestettiin touko-kesäkuussa Riiassa pidetyn Baltian yleiskokouksen istunnon sekä Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian yleiskokouksen kolmannen yhteiskokouksen yhteydessä sekä joulukuussa Tallinnassa pidetyn Baltian yleiskokouksen istunnon yhteydessä.

7.2 Työryhmät

Puheenjohtajiston vastuulla on koordinoida Pohjoismaiden ministerineuvoston budjettiesityksen ja toimintasuunnitelman sekä pohjoismaisen yhteistyöbudjetin käsittelyä Pohjoismaiden neuvostossa. Puheenjohtajisto asetti siten tänäkin vuonna erityisen budjettityöryhmän, jonka tehtävänä oli koordinoida puolueryhmien ja valiokuntien näkemyksiä, neuvotella ministerineuvoston kanssa sekä laatia puheenjohtajiston budjettimietintö. Ryhmän suomalaisjäsen oli *Pehr Löfv*.

Pohjoinen ulottuvuus oli ja on edelleenkin korkealla neuvoston päiväjärjestyksessä. Neuvoston 53. istunnossa käsiteltiin erityisen työryhmän laatimaa raporttia, jossa korostetaan muun muassa neuvoston, kansallisten parlamenttien ja EU-parlamentin jäsenten välistä vuoropuhelua pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvistä pohjoismaista tavoitteista ja mahdollisista aloitteista.

Puheenjohtajistolla oli myös työryhmä, joka valmisteli tulevan pohjoismaisen yhteistyön strategiaa ja viisaiden raportin seuranta. Työryhmä työsti yhdessä ministerineuvoston edustajien kanssa "Uuden pohjoismaisen päiväjärjestyksen", joka käsittelee tulevan yhteistyön rakennetta ja sisältöä. Ehdotuksesta keskusteltiin ja se hyväksyttiin neuvoston 53. istunnossa. Työryhmän suomalaisjäsen oli *Outi Ojala*.

Puheenjohtajistolla oli niin ikään työryhmä, joka laati eri lähteiden ja hankkeiden pohjalta yleiskatsauksen konfliktien ehkäisyyn ja siviilikriisinhallintaan liittyvistä toimista ja kokemuksista. Työ poiki raportin ja lukuisia Pohjoismaiden hallituksille suun-

nattuja suosituksia, jotka neuvosto hyväksyi istunnossaan. Suomea työryhmässä edustivat *Kimmo Kiljunen* ja *Olof Erland*, joka oli osan ajasta myös työryhmän puheenjohtaja.

7.3 Kansainvälinen yhteistyö

Kansainvälinen yhteistyö sekä ulko- ja turvallisuuspoliittiset asiat olivat edelleenkin keskeisellä sijalla Pohjoismaiden neuvoston työssä. Tämä koskee varsinkin puheenjohtajistoa, jolla on vastuu kansainvälisten asioiden valmistelusta ja käsittelystä ja joka pitkälti huolehtii neuvoston kansainvälisistä yhteyksistä. Myös valiokunnissa kansainvälinen näkökulma on tullut yhä tärkeämmäksi. Neuvoston kansainvälisen toiminnan painopiste oli tänäkin vuonna Pohjolan lähi-alueiden eli Baltian maiden ja Venäjän kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Baltian yleiskokous

Pohjoismaiden neuvoston edustajat osallistuivat kahteen Baltian yleiskokouksen istuntoon, joista toinen pidettiin touko-kesäkuussa Riiassa Latviassa, toinen joulukuussa Tallinnassa. Riiassa pidetyn 18. istunnon yhteydessä järjestettiin myös Baltian yleiskokouksen ja Pohjoismaiden neuvoston kolmas yhteiskokous. Kokouksen pääaiheet olivat EU:n laajentuminen, alueyhteistyö, parlamentaariset vaikutusmahdollisuudet pohjoiseen ulottuvuuteen sekä Naton jäsenmäärän kasvun vaikutukset Itämeren turvallisuuspolitiikkaan. Kokouksen loppuasiakirja liitteenä 3.

Joulukuun istunnon yhteydessä järjestettiin myös Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian yleiskokouksen puheenjohtajistojen kokous. Siellä keskusteltiin mm. tulevan yhteistyön suunnasta ja sisällöstä sekä nykyisen yhteistyösopimuksen ja nykyisten yhteistyöhankkeiden mahdollisesta uudistamisesta vuonna 2002. Kokouksessa sovittiin myös, että järjestöjen neljäs yhteiskokous pidettäisiin 27.–29. huhtikuuta 2003 Lundissa. Kaupungissa juhlittaisiin samalla sitä, että tulee kuluneeksi 900 vuotta itsenäisen pohjoismaisen kirkkoprovinssin perustami-

sesta. Provinssin arkkipiispan toimipaikkana oli Lund.

Pohjolan ja Venäjän yhteistyö

Pohjoismaiden neuvoston valtuuskunta vieraili Moskovassa maaliskuussa 2001. Vierailuun sisältyi tapaamiset duuman puhemiehen, liittoneuvoston puhemiehen ja varaulokoministerin kanssa. Keskusteluissa käsiteltiin alustavasti Pohjoismaiden neuvoston ja Venäjän parlamentin yhteistyömuotoja. Keskustelujen lähtökohtana oli pohjoinen ulottuvuus, ja aiheista mainittakoon rikollisuuden torjunta sekä ympäristö- ja energiaasiat.

Lokakuussa Pohjoismaiden neuvoston sekä Venäjän valtionduuman ja liittoneuvoston edustajat tapasivat Pohjoismaiden neuvoston Kööpenhaminan istunnon yhteydessä. Päiväjärjestyksessä oli pohjoinen ulottuvuus. Keskustelunaiheista mainittakoon Barents-yhteistyö, Arktisen alueen parlamentaarinen yhteistyö ja Itämeren alueen yhteistyö. Keskustelua herätti etenkin Pietarissa syyskuussa 2002 järjestettävän Itämeri-konferenssin valmistelu ja sisältö sekä pohjoista ulottuvuutta käsittelevän yhteisen parlamentaarikkoseminaarin järjestäminen.

Konferenssi Petroskoissa

Pohjoismaiden neuvosto, valtionduuma ja Karjalan tasavalta järjestivät Petroskoissa 14.–16. kesäkuuta seminaarin ”Pohjoismaiden yhteistyö Luoteis-Venäjän kanssa”. Siellä käsiteltiin mm. pohjoista ulottuvuutta, neuvoston lähialueyhteistyötä, ympäristö- ja

terveysyhteistyötä sekä Venäjällä tehtäviin investointeihin liittyvää lainsäädäntöä. Seminaariin osallistui mm. neuvoston, valtionduuman sekä Karjalan tasavallan hallituksen ja alueparlamentin edustajia. Neuvoston valtuuskuntaa johti presidentti *Svend Erik Hovmand*. Suomesta osallistuivat edustajat *Riitta Prusti* (sd) ja *Paula Lehtomäki* (kesk).

Valtionduuman varapuhemies *Artur Tšilingarov* esitti presidentti *Vladimir Putinin* tervehdyksen. Hän tähdensi arktisen yhteistyön merkitystä ja piti Baltian maiden kanssa tehtävää yhteistyötä hedelmällisenä, joskin Pohjoismaiden tulisi hänen mukaansa tukea myös alueen vähemmistöjä. Tšilingarov suhtautui myönteisesti pohjoiseen ulottuvuuteen, mutta toivoi ohjelmalle nykyistä konkreettisempaa sisältöä.

Edustaja Prusti muistutti seminaarin jälkeisessä lehdistötilaisuudessa, että yhteistyö oli omiaan edistämään rauhaa ja turvallisuutta alueella, sillä se luo edellytyksiä mahdollisten kriisitilanteiden ehkäisemiselle ja käsittelemiselle.

Kymmenes Itämeri-kokous

Kymmenes parlamentaarikoiden Itämeri-kokous pidettiin Greifswaldissa Mecklenburg-Vorpommernissa 3.–4. syyskuuta. Pääaiheena olivat konfliktien ehkäisy ja siviilikriisinhallinta. Muita aiheita olivat meriturvallisuus, vähemmistöt ja ihmisoikeudet. Kokouksen jälkeen asetettiin erillinen työryhmä selvittämään Itämerenalueen meriturvallisuutta. Raportti pitäisi jättää seuraavalle kokoukselle, joka pidetään Pietarissa.

Kokouksen loppuasiakirja on liitteenä nro 2.

8.1 Jäsenet ja kokoukset

Pohjola-valiokunnan suomalaisjäsenet olivat *Tuija Brax* (vihr), *Tuula Haatainen* (sd), *Pebr Löf* (r) puheenjohtaja, *Aulis Ranta-Muotio* (kesk), *Matti Vähänäkki* (sd) sekä *Karl-Göran Eriksson* (FS) Ahvenanmaalta. Vähänäkin tilalle tuli helmikuussa *Heli Paasio* (sd) ja Erikssonin tilalle huhtikuussa *Harriet Lindeman* (FS).

Valiokunta kokoontui vuoden aikana kuudesti. Kahdessa valiokuntakokouksessa kuultiin kulloisiinkin pääteemoihin perehtyneitä asiantuntijoita. Kööpenhaminan kokouksessa 6. helmikuuta keskusteltiin pohjoismaisen korkeakoulu- ja tutkimusyhteistyön haasteista ja Oslon kokouksessa 3. huhtikuuta käsiteltiin Pohjoismaista tutkijankoulutusakatemiaa ja pohjoismaista kansalaissopimusta sekä keskusteltiin Pohjolan kielipoliittisista haasteista.

Valiokunnan kesäkokoukseen Grönlannin Nuukissa 27.–28. heinäkuuta sisältyi useita miniseminaareja, joissa käsiteltiin Länsi-Pohjolaa ja Pohjolan rajaseutuja, väärinkäyttäjäperheiden lapsiin kohdistuvia ennalta ehkäiseviä toimia sekä Grönlantia ja kulttuurin globalisaatiota. Lisäksi järjestettiin teemakokous grönlannin kielestä.

8.2 Työryhmä

Valiokunta päätti kokouksessaan 6. marraskuuta 2000 asettaa työryhmän, jonka toimeksianto olisi kaksiosainen: toisaalta tulisi selvittää turvapaikanhakijoiden elämänlaatua Pohjolassa, toisaalta rasismia, muukalaisvihaa ja integraatiota. Ryhmän on määrä saada työnsä valmiiksi vuoden 2002 istuntoon mennessä. Työryhmän suomalaisjäsen oli Tuija Brax, jota avusti kansainvälisten asiain sihteeri *Paula Moisander*.

Vuonna 2001 työryhmä käsitteli toimeksiannon ensimmäistä puoliskoa ja laati kaksi ehdotusta. Toinen niistä käsitteli turvapaikanhakijoiden elämänlaatua Pohjoismaissa, ja se hyväksyttiin valiokuntaehdotukseksi (A 1267). Toinen ehdotus taas käsitteli rasismia ja integraatiota (A 1268). Toimeksiannon toista puoliskoa, eli rasismia, muukalaisvihaa ja integraatiota, käsittelevästä raportista on tarkoitus keskustella neuvoston 54. istunnossa vuonna 2002.

8.3 53. istunnon valmistelu ja asiat

Kulttuurirahasto

Vuoden aikana valiokunnan jäsenet tekivät jäsenehdotuksen Pohjoismaista kulttuurirahastoa koskevan sopimuksen muuttamisesta (A 1251). Valiokunta hyväksyi ehdotuksen ja kehotti puheenjohtajistoa tekemään aiheesta esityksen (nro 7).

Neuvoston 53. istunnossa ministerit ja parlamentaarikot olivat yksimielisiä siitä, että rahasto on itsenäinen oikeushenkilö, että rahaston hallitus päättää sen toiminnasta ja hallinnosta ja että rahasto on tärkeä niin neuvostolle kuin ministerineuvostollekin. Pohjola-valiokunta arveli saavansa kulttuurirahaston uuden sopimuksen valmiiksi vuodenvaihteeseen mennessä.

Kielipolitiikka

Valiokunta käsitteli vuoden aikana myös pohjoismaista kielipolitiikkaa. Oslon kokouksessa huhtikuussa valiokunta kuuli asiantuntijoiden näkemyksiä monikulttuurisilla asuinalueilla elävien nuorten kielestä ja kie-

lenkäytöstä sekä Pohjoismaiden kulttuurin opetuksesta ulkomaisissa ja pohjoismaissa yliopistoissa. Osa valiokunnan johtoryhmän jäsenistä osallistui myös Euroopan neuvoston kielikonferenssiin Lundissa 19. helmikuuta sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston kielikonferenssiin Islannissa 21.–23. syyskuuta ja Paraisilla 12.–13. lokakuuta.

Lundin konferenssin yhteydessä johtoryhmällä oli asiantuntijoiden kanssa kokous, jossa käsiteltiin aihetta pohjoismainen kielipolitiikka – Euroopan kielivuoden seuranta. 53. istunnossa Pohjola-valiokunta esitti suosituksen 22/1998 käsittelyn yhteydessä toivomuksen siitä, että vuonna 2001 vietettävälle Euroopan kielivuodelle pantaisiin paljon painoarvoa ja että tämä näkyisi myös budjetista.

Yleiskokoukselle kerrottiin myös, että sosiaalidemokraattinen ryhmä aikoi ehdottaa pohjoismaista elokuvapalkintoa, jolla pyrittäisiin epäsuoraan edistämään pohjoismaisten kielten ymmärtämistä.

Kansalaisturva

Neuvoston 53. istunnossa oli yhtenä teemanä kansalaisten suojeleminen, johon liittyi neljä Pohjola-valiokunnan valiokuntaehdotusta ja kolme jäsenehdotusta.

Valiokuntaehdotus A 1267 turvapaikanhakijoiden elämänlaadusta Pohjoismaissa oli edellä mainittu valiokunnan työryhmän laatima ja valiokunnan hyväksymä ehdotus. Yleiskokous hyväksyi ehdotuksen pohjalta suositukset Pohjoismaiden hallituksille (nro 17) ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle (nro 18).

Myös toinen Pohjola-valiokunnan työryhmän ehdotuksista, eli valiokuntaehdotus A 1268 rasismista ja integraatiosta, johti neuvoston suositukseen Pohjoismaiden ministerineuvostolle (nro 19).

Kahdella jäsenehdotuksella oli pääosin sama sisältö: toinen niistä oli keskiryhmän jäsenehdotus A 1232 todistajansuojeluohjelman luomisesta, ja toinen sosiaalidemokraattisen ryhmän ehdotus A 1246 yhteis-pohjoismaisista toimenpiteistä rikosoikeudenkäyntien osapuolten ja todistajien suojelemiseksi väkivallalta, uhkauksilta ja kostolta. Yleiskokous hyväksyi niiden pohjalta

suosituksen Pohjoismaiden ministerineuvostolle (suositus 20).

Nais- ja lapsikauppa

Sosiaalidemokraattinen ryhmä oli tehnyt kesäkuussa jäsenehdotuksen nais- ja lapsikaupasta, ja Pohjola-valiokunta hyväksyi sen valiokuntaehdotukseksi syyskuussa 2001. Yleiskokous taas hyväksyi ehdotuksen pohjalta suositukset Pohjoismaiden hallituksille (nro 21) ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle (nro 22).

Sosiaalidemokraattinen ryhmä oli niin ikään tehnyt ehdotuksen pakkoavioliittojen vastaisten toimien yhdenmukaistamisesta. Valiokunnan mietinnön pohjalta yleiskokous antoi ehdotuksesta suosituksen Pohjoismaiden ministerineuvostolle (nro 23).

Mediapolitiikka

Pohjola-valiokunta jatkoi täysistunnossa käytyä, mediapolitiikkaa ja yleisradiotoimintaa koskenutta keskustelua pohjoismaisten kulttuuriministereiden kanssa pitämässään tapaamisessa.

Pohjoismaiset tutkimuskentät

Alueyhteistyöhön liittyi valiokuntaehdotus A 1269, joka koski selvitystä pohjoismaisen tutkimuskentän kehittämisestä alueellisena osana eurooppalaisen tutkimuskentän kehittämistä ja vahvistamista. Yleiskokous hyväksyi ehdotuksen pohjalta suosituksen Pohjoismaiden hallituksille (nro 34).

Liikkuminen vapaammaksi

Sosiaalidemokraattisen ryhmän tekemässä jäsenehdotuksessa A 1236 toimenpiteistä Pohjoismaiden välisen vapaan liikkuvuuden lisäämiseksi korostetaan, että Pohjoismaiden tulisi luoda yhteinen tarkastusjärjestelmä, joka koskisi eri Pohjoismaissa toimivia yrityksiä ja niiden henkilökuntaa, ja että niiden tulisi perustaa elin, jolta saisi tietoja siitä, mitä oikeuksia ja velvollisuuksia Poh-

joismaasta toiseen muuttavalla tai työn vuoksi Pohjoismaasta toiseen liikkuvalla henkilöllä on. Yleiskokous hyväksyi ehdotuksen perusteella suosituksen Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja Pohjoismaiden hallituksille (nro 35).

Nordjobb laajemmaksi

Sosiaalidemokraattisen ryhmän jäsenehdotus A 1243, joka koski myös muiden kuin Pohjoismaiden kansalaisten mahdollisuutta osallistua Nordjobb-vaihto-ohjelmaan, hyväksyttiin muuttuvia pohjoismaisia työmarkkinoita koskeneen keskustelun yhtey-

dessä ja siitä annettiin suositus (nro 36) Pohjoismaiden ministerineuvostolle.

Asunto- ja rakennuspolitiikka

Pohjola-valiokunta oli käsitellyt ministerineuvoston ehdotuksen rakennus- ja asunto-sektorin yhteistyöohjelmaksi 2002–2005 (B 206). Yleiskokous käsitteli ohjelmaa osana teemaa kestävä kehitys ja hyväksyi ohjelman ottaen huomioon Pohjola-valiokunnan mietinnössään esittämät näkökohdat. Ohjelmasta annettiin suositus Pohjoismaiden ministerineuvostolle (nro 44).

Suosituksset ja esitykset liitteessä 1.

9.1 Jäsenet

Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat *Leena Harkimo* (kok), *Paula Lehtomäki* (kesk), *Hannes Manninen* (kesk) sekä lokakuuhun asti *Kimmo Kiljunen* (sd), jonka tilalle tuli *Saara Karhu* (sd). Valiokunnan puheenjohtajana oli norjalainen *Per-Kristian Foss*.

9.2 Toiminta

Valiokunta kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa. Keskeisimpiä asioita sen työssä olivat ministerineuvoston ehdotukset pohjoismaisen ympäristöyhteistyön ohjelmaksi ja kestävän kehityksen strategiaksi. Keskeisiä olivat niin ikään tarkistettu lähialuestrategia sekä arktisen yhteistyön ohjelma.

Huhtikuun lopussa valiokunnan jäseniä osallistui puheenjohtaja Fossin johdolla Brysselissä järjestettyyn ilmastokokoukseen, jonka järjestivät Pohjoismaiden neuvoston lisäksi Beneluxin parlamentti ja Baltian neuvosto. Suomesta osallistui edustaja Lehtomäki. Kokous hyväksyi päätöslauselman, jossa kunkin maan hallitusta ja EU-komissiota kehoitetaan mahdollisimman pian ratifioimaan Kioton pöytäkirja.

Syyskuussa valiokunnan edustajat keskustelivat energia-asioista kauppa- ja teollisuusministeri *Sinikka Mönkäreen* kanssa Helsingissä. Keskustelussa käsiteltiin pääasiassa ministerineuvoston ehdotusta pohjoismaiseksi energiapoliittiseksi yhteistyöksi.

Edustaja Lehtomäki, joka raportoi valiokunnalle Karjalan ympäristöön liittyvistä terveyskysymyksistä, vieraili ongelmakenttää kartoittaakseen eri puolilla Karjalan tasavaltaa Petroskoissa 14.–16. kesäkuuta pidetyn, Pohjoismaiden ja Luoteis-Venäjän yhteistyö-

tä käsitelleen konferenssin yhteydessä. Marraskuun alussa hän vieraili vastaavasti Kostamuksen alueella.

9.3 53. Istunnon asiat

Arktinen yhteistyö

Neuvoston 53. istunnossa käsiteltiin mm. ministerineuvoston ehdotus uudeksi arktisen yhteistyön ohjelmaksi (B 209/när), jonka päätavoitteena on kehittää ja parantaa alueen asukkaiden elämänlaatua, tukea luonnon ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä, ehkäistä saastumista sekä kehittää arktisille valtioille järkeviä yhteistyömuotoja.

Valiokunta otti ohjelman myönteisesti vastaan, mutta kaipasi yhteistä pohjatyötä Arktiksen ympäristön kuvaamiseksi. Ohjelma hyväksyttiin ottaen huomioon mainitut näkökohdat (suos. 33).

Lähialueyhteistyö

Ministerineuvoston ehdotuksessa tarkistetuksi pohjoismaiseksi lähialuestrategiaksi (B 202/när) panostetaan aikaisempaa enemmän Venäjään paitsi EU:n Venäjän-politiikan myös pohjoisen ulottuvuuden tiimoilta. Valiokunta piti strategiaa hyvin muotoiltuna, mutta kaipasi kuitenkin projektien priorisointiperusteiden tarkentamista. Yleiskokous hyväksyi ehdotuksen (suos. 32).

Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden tulevasta energiapoliittisesta yhteistyöstä (B 207/när) pyrkii edistämään tehokasta, kilpailukykyistä, turvallista ja kestävää energiahuoltoa. Ohjelmaa koskevassa mietinnössään valiokunta toteaa, että tärkeisiin ja

kauaskantoisiin asioihin tulisi kiinnittää vieläkin enemmän huomiota ja että ohjelman roolia pohjoismaisen kestävä kehityksen strategian toteuttamisessa tulisi tarkentaa. Ohjelma hyväksyttiin ottaen huomioon valiokunnan näkökohdat (suos. 43).

Neuvoston Suomen valtuuskunta oli tehnyt ehdotuksen Pohjoismaiden Investointipankin ympäristölainajärjestelmän (MIL)

kehyksen korottamisesta 300 miljoonaan euroon (A 1257/när). Edustaja Manninen totesi yleiskeskustelussa, että Pohjoismaiden hallitukset olivat ilmaisseet ehdotukselle tukensa lukuun ottamatta Tanskan hallitusta, joka suhtautui siihen epäilevästi. Manninen toivoi tanskalaisiltakin yksimielistä tukea. Yleiskokous hyväksyi valtuuskunnan ehdotuksen (suos. 14).

10

EUROOPPA-VALIOKUNTA

10.1 Jäsenet

Eurooppa-valiokunnan suomalaisjäsenet olivat *Eero Akaan-Penttilä* (kok), *Petri Neit-taanmäki* (kesk), *Petri Salo* (kok), *Jouko Skinnari* (sd) ja *Hannu Takkula* (kesk) sekä maakuntapäivien jäsen *Olof Erland* (lib) ja hänen seuraajansa *Hasse Svensson* (lib). Valiokunnan laajennetussa johtoryhmässä Suomea edusti Petri Salo.

10.2 Painopistealueet ja työryhmät

Valiokunnalla oli vuoden aikana viisi kokousta. Kööpenhaminan kokouksen yhteydessä 6. helmikuuta valiokunta järjesti elintarviketurvallisuutta käsitelleen kuulemistilaisuuden. Oslon kokouksessa 3. huhtikuuta valiokunta perehtyi elintarviketuotantoon ja etenkin varovaisuusperiaatteen noudattamiseen sekä riskinarviointeihin. Kungälvin kokouksessa 26. kesäkuuta taas keskusteltiin Irlannin kansanäänestyksestä, ja Kööpenhaminan kokouksessa 29. lokakuuta oli aiheena EU:n politiikka syyskuun 11. päivän jälkeen.

Valiokunta vieraili Strasbourgissa 14.–15. toukokuuta. Matkan aikana valiokunta tapasi Euroopan parlamentin jäseniä sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen puheenjohtajan *Elisabeth Palmin* ja EU:n oikeusasiamiehen *Jacob Södermanin*.

Valiokunta vieraili myös Dublinissa 27.–28. kesäkuuta. Vierailun aikana valiokunta keskusteli parlamentin Joint Committee of European Affairsin kanssa niistä seurauksista, joita Irlannin kansanäänestyksen kielteisellä kannalla Nizzan sopimukseen on. Lisäksi valiokunta vieraili Enterprise Irelandis-

sa, European Foundation for Living and Working Conditionsissa ja Institute of European Affairsissa.

Työryhmiä

Valiokunnalla oli vuoden aikana neljä työryhmää, jotka jättivät loppuraporttinsa. Työelämäaiheista teemaraporttia käsitelleeseen työryhmään osallistui Jouko Skinnari; pienten ja keskisuurten yritysten pohjoismaista peruskirjaa käsitelleeseen työryhmään taas osallistui Hasse Svensson. EU:n aluepolitiikan työryhmässä oli mukana Olof Erland ja elintarviketurvallisuuden työryhmässä Hannu Takkula.

Valiokunnalla oli myös viides työryhmä, joka käsitteli elinkeinoverotusta. Ryhmän toimikausi on kuitenkin kaksivuotinen, ja sen on määrä jättää raporttinsa syksyllä 2002. Työryhmän tehtävänä on kartoittaa ongelmia, jotka liittyvät haitalliseen verokilpailuun ja kansallisiin järjestelmiin, joilla pyritään houkuttelemaan ulkomaisia yrityksiä ja investointeja, sekä tunnistaa alueita, joilla voitaisiin tehdä pohjoismaisia aloitteita kansallisten verojärjestelmien väärinkäytön rajoittamiseksi tai ehkäisemiseksi.

10.3 53. istunnon valmistelu ja asiat

Kansalaisturva

Elintarviketurvallisuutta koskenut kuulemistilaisuus, jonka valiokunta järjesti Kööpenhaminassa 6. helmikuuta, sai valiokunnan asettamaan työryhmän asian käsittelyn jatkamiseksi. Työ poiki neljä valiokuntaeh-

dotusta: ehdotus Pohjoismaissa markkinointien tuotteiden elintarvikemerkintä- ja tuotetietosääntöjen perusteista (A 1260), ehdotus riskinhallinnasta elintarvikealalla (A 1261), ehdotus kuluttajatiedon, mm. elintarviketurvallisuuden, opetuksesta Pohjoismaissa ("Det handlar om att leva – Kyse on elämästä") (A 1262) ja ehdotus elintarvikkeiden tuonnista Pohjoismaihin Euroopan sisämarkkinoilta ja EU:n ulkopuolelta (A 1263). Valiokuntaehdotuksia käsiteltiin istunnossa, ja ne johtivat seuraaviin suosituksiin: elintarvikemerkintöjen ja tuotetietojen takaaminen Pohjoismaissa (nro 24), elintarvikekriisien hallinta (nro 25), kansainvälinen riskienhallinta elintarvikealalla (nro 26), pakollinen kuluttajaopetus peruskoulussa (nro 27), kuluttajaopetuksen oppimateriaali ja pohjoismainen kotisivu (nro 28) sekä elävien eläinten kauppaa ja kuljetusta koskevat kansainväliset sopimukset (nro 29).

Muuttuvat työmarkkinat

Eurooppa-valiokunta oli määritellyt Pohjoismaiden ministerineuvoston vuotuisen työllisyysraportin pääaiheeksi työympäristön roolin varsinkin suhteessa rajalliseen työvoiman tarjontaan. Lisäksi valiokunta halusi raportissa valotettavan seuraavaa kolmea pääkysymystä: ennalta ehkäisevät toimenpiteet sairauspoissaolojen vähentämiseksi paikallistasolla, työsopimusten ja henkilöstön sosiaalisten tarpeiden suhde sekä loppuunpalamisen ehkäisy tietyillä aloilla.

Työllisyysraportista keskusteltiin istunnossa ja keskustelussa todettiin, että väestökehitys on omiaan kärjistämään työmarkkinoiden toimintaan liittyviä ongelmia. Valiokunta tähdensi jatkuvan pätevytyksen ja joustavuuden merkitystä sekä työllistävyyden parantamista. Kykyjen ja koulutuksen lisäksi työllistävyyteen vaikuttavat terveys ja työkyky kuin myös asenteet, tahto ja motivaatio.

Elinkeinopoliittika

Pohjoismaiden ministerineuvosto jätti ehdotuksen pohjoismaiseksi elinkeinopoliittiseksi

si yhteistyöohjelmaksi 2002–2005 (B 205). Ohjelmassa korostetaan, että Pohjoismaiden elinkeinoelämä on jälleen kiinnostunut Pohjolasta kotimarkkinoina, mistä on kiittäminen osaavaa työvoimaa, innovaatioita sekä strategisia verkostoja. Tuloksena tästä ovat lukuisat pohjoismaiset yritysfoorumit, jotka ovat olleet laajempia ja joiden yhtenymisvaikutukset ovat olleet syvällisempiä kuin koskaan aikaisemmin. Valiokunnan mietinnön mukaisesti neuvosto hyväksyi yhteistyöohjelman (suositus 37).

Eurooppa-valiokunta asetti marraskuussa työryhmän laatimaan valiokuntaehdotusta innovatiivisia pienyrityksiä, yrittäjiä ja keksijöitä koskevaksi pohjoismaiseksi charteriksi eli peruskirjaksi (A 1259). Työryhmän lähtökohtana oli pieniä ja keskiuuria yrityksiä koskeva eurooppalainen peruskirja, joka hyväksyttiin EU:n Feiran huippukokouksessa kesäkuussa 2000. Valiokunta halusi kuitenkin peruskirjan kohderyhmäksi myös yrittäjät ja itsenäiset keksijät. Ryhmän työskentely poiki ehdotuksen pohjoismaiseksi peruskirjaksi, ja valiokuntaehdotuksen pohjalta neuvosto hyväksyi kaksi suositusta: toinen niistä oli suunnattu Pohjoismaiden hallituksille ja käsitteli innovatiivisia pienyrityksiä, yrittäjiä ja keksijöitä koskevan pohjoismaisen peruskirjan hyväksymistä (nro 38), toinen taas oli suunnattu Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja koski kyseisen peruskirjan toimeenpanoa (nro 39).

Sosiaalidemokraattinen ryhmä oli tehnyt jäsenehdotuksen toimenpiteistä, joiden avulla pyritään saamaan Pohjoismaiden yritykset ja luottolaitokset noudattamaan monikansallisia yrityksiä koskevia OECD:n suuntaviivoja (A 1247). Ehdotuksessa todetaan, että useimmat monikansalliset yritykset eivät käytännössä tunne OECD:n suuntaviivoja ja että pohjoismaisten laitosten, kuten Pohjoismaiden Investointipankin, tulisi noudattaa niitä. Jäsenehdotus käsiteltiin istunnossa, ja sen perusteella hyväksyttiin kaksi suositusta, joista toinen oli suunnattu Pohjoismaiden hallituksille ja koski kansallisia yrityksiä ja luottolaitoksia (nro 40). Toinen suositus taas koski Pohjoismaiden ministerineuvostoa ja pohjoismaisia laitoksia (nro 41).

Aluepolitiikka

Eurooppa-valiokunnan asettama EU:n aluepolitiikan työryhmä esitteli raporttinsa valiokunnan kokouksessa 29. lokakuuta. Työryhmän toimeksiantona oli tutkia EU:n rakennerahastojen perusteita ja periaatteita ja

pohjustaa siten arvioita siitä, pystyvätkö rakennerahastot vastaamaan riittävän hyvin EU:n laajentumisen synnyttämiin uusiin tarpeisiin. Työryhmän raportti johti seitsemään ehdotukseen. Raportin lopullinen käsittely on vuonna 2002.

TARKASTUSKOMITEA

Tarkastuskomitean suomalaisjäsen oli huh-
tikuuhun asti *Olof Erland* (lib), jonka seu-
raajaksi tuli kesäkuussa edustaja *Aulis*
Ranta-Muotio (kesk). Komitean puheenjoh-
tajana oli edustaja *Eva Johansson* Ruotsista.
Ranta-Muotio nimitettiin neuvoston 53. is-
tunnossa komitean varapuheenjohtajaksi
vuoden 2002 alusta

Tarkastuskomitean pääasiallisena tehtä-
vänä on tarkastaa ja valvoa Pohjoismaiden
ministerineuvoston toimintaa sekä Pohjois-
maiden neuvoston työn tehokkuutta. Lisäksi
komitean vastuulle kuuluvat neuvoston pe-
rustamisasiakirjoihin liittyvät kysymykset.
Komitea kokoontui vuoden aikana viidesti.

Komitea selvitti etupäässä pohjoismais-
ten tutkimusmäärärahojen käyttöä. Selvityk-
sen sai tehtäväkseen norjalainen konsultti
Karl-Erik Brofoss Norjan tutkimus- ja koulu-
tusinstituutista (Norsk institutt for studier av
forskning og utdanning, NIFU). Neuvoston

53. istunnossa Brofoss esitteli valiokunnalle
alustavan version raportistaan ”Pohjoismai-
set tutkimusmäärärahat ja pohjoismainen
hyöty”. Raportin lopullinen versio päätettiin
antaa neuvoston eri elimille kommentoitavaksi.

Komitean seuraava suuri tehtävä koskee
neuvoston uuden rakenteen täytäntöönpa-
noa. Tarkoituksena on seurata, miten toi-
minta kehittyi ensimmäisen vuoden aikana
eritoten suhteessa kansallisiin parlamenttei-
hin ja kansainvälisiin järjestöihin. Tarkastus-
tehtävä päättyy vuoden 2003 ensimmäisellä
puoliskolla.

Neuvoston 53. istunnossa päätettiin tar-
kastuskomitean ehdotuksen (A 1 270/kk)
mukaiseksi mm., että neuvoston elimet pyr-
kivät työssään käymään vuoropuhelua
suunnitelmista ja ohjelmista sekä niiden
vuosiraportoinnista ministerineuvoston vas-
taavien elinten kanssa.

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON PALKINNOT

Pohjoismaiden neuvosto jakaa vuosittain kolme palkintoa: kirjallisuuspalkinnon, musiikkipalkinnon sekä luonto- ja ympäristöpalkinnon. Neuvoston kirjallisuuspalkinnon perustivat Pohjoismaiden hallitukset v. 1961. Se jaettiin ensimmäisen kerran v. 1962, jolloin palkintosumma oli 50 000 Tanskan kruunua. Neuvoston suosituksesta hallitukset perustivat v. 1964 samansuuruisen musiikkipalkinnon. V. 1995 perustettiin silloisen ympäristövaliokunnan ja ministerineuvoston yhteisestä esityksestä luonto- ja ympäristöpalkinto. Nykyisin kaikki palkinnot jaetaan vuosittain samansuuruisina eli 350 000 Tanskan kruunua kukin.

12.1 Kirjallisuuspalkinto

Kirjallisuuspalkinto on annettu vuodesta 1962 lähtien joka vuosi. Se myönnetään pohjoismaisella kielellä kirjoitetusta teoksesta. Palkinnolla halutaan lisätä kiinnostusta naapurimaiden kieliin ja kirjallisuuteen sekä vahvistaa pohjoismaista kulttuuriyhteisöä. Palkinnonsaajan valitsee pohjoismainen lautakunta, jonka suomalaisjäsenet olivat Suomen kansallisteatterin pääjohtaja *Maria-Liisa Nevala* ja kirjailija *Mary-Ann Bäcksbäck*. Myös Grönlannista, Färsaarilta ja saamelaisalueelta voidaan asettaa ehdolle kirjoja.

Palkinto luovutettiin norjalaiselle *Jan Kjærstadille* romaanistaan *Oppdageren* (Aschehoug, 1999) juhlallisessa jakotilaisuudessa, joka pidettiin 2. huhtikuuta Oslossa.

Suomen palkintolautakunta oli asettanut ehdolle *Mari Mörön* romaanin *Kiltin yön lahjat* (WSOY, 1998), joka palkintolautakuntaa varten tehdyssä ruotsinnoksessa sai kääntäjä *Ulla Ruusulehdolta* nimen "Gåvor för en snäll natt" sekä *Kjell Westön* romaanin *Vådan av att vara Skrake* (Söderström,

2000), suom. *Isän nimeen*, *Katriina Savolainen* (Otava, 2000).

12.2 Musiikkipalkinto

Neuvoston musiikkipalkinto, joka on viralliselta nimeltään Pohjoismaiden neuvoston musiikkipalkinto luovalle ja esittävälle säveltaiteelle, annettiin ensimmäisen kerran v. 1965. Vuoteen 1988 asti se annettiin joka toinen vuosi ja vuodesta 1990 lähtien joka vuosi. Palkinto myönnetään vuorovuosin luovalle ja esittävälle säveltaiteelle; tänä vuonna esittävälle taiteelle. Palkinnonsaajan valitsee Pohjoismainen musiikkikomitea NOMUS:in vuosittain asettama palkintokomitea.

Palkinto jaettiin 2. huhtikuuta Oslossa tanskalaiselle trumpetistille, orkesterinjohtajalle ja säveltäjälle *Pelle Mikkelfborgille*.

NOMUS asettaa joka vuosi viisijäsenisen palkintoraadin, jonka jäsenet valitaan palkinnon saantivuorossa olevilta musiikin aloilta. Suomea edustivat johtaja *Jari Muikku* ja musiikkikoulun rehtori *Marcus Boman Ahvenanmaalta*.

Suomesta olivat ehdolla klarinetisti *Kari Kriikku* sekä kitaristi *Raoul Björkenheim*.

12.3 Luonto- ja ympäristöpalkinto

Neuvoston ympäristövaliokunta ja Pohjoismaiden ympäristöministerit päättivät syksyllä 1994 perustaa Pohjoismaiden neuvoston luonto- ja ympäristöpalkinnon kahden kulttuuripalkinnon rinnalle. Sääntöjen mukaan 350 000 Tanskan kruunun palkinto voidaan antaa henkilölle, jonka panos pohjoismaisen luonnon ja ympäristön hyväksi on mer-

kittävä tai ryhmälle, järjestölle, tiedotusvälineelle, yritykselle tai laitokselle, joka on ottanut esimerkillisellä tavalla huomioon luonnon ja ympäristön omassa toiminnassaan.

Palkinto annettiin Kööpenhaminassa istunnon yhteydessä pidetyssä juhlassa 30. lokakuuta ruotsalaiselle *Mats Segnestamille* ”hänen kaukonäköisestä ja ratkaisevasta roolistaan, joka hänellä on ollut ympäristöasioiden sisällyttämisessä kehitysohjelmiin kestävän kehityksen perustaksi. Segnestamille kehittyi jo varhain globaali omatunto. Ainutlaatuisen ja huomattavan osaamisensa hän on käyttänyt pitkäjännitteisesti ja epäitsekkäästi, mistä hän on saanut laajaa tunnustusta kaikilta suurilta ympäristö- ja kehitysjärjestöiltä, joissa hän on toiminut.”

Vuoden 2001 teema oli: ”Pohjolan vastuu maailman ympäristöstä”. Kaikkien on kannettava vastuunsa ympäristön turvaamisesta. Jotta laajoja ympäristöongelmia voitaisiin ratkaista, meidän on tehtävä yhteistyötä rajojen yli. Estämällä ympäristöä tuhoutumasta – myös muualla kuin Pohjolassa – voimme parantaa elinehtoja maailmanlaajuisesti.

Palkintokomitean suomalaisjäsenet olivat ympäristöministeriön kansliapäällikkö *Sirkka Hautojärvi* ja ekologian ja ympäristönhoidon professori *Erkki Leppäkoski* Åbo Akademiasta sekä projektipäällikkö *Henrik Beckman* Ahvenanmaan maakuntahallituksesta.

13

TIEDOTUS

13.1 Yleistä

Neuvoston yleisessä tiedotusstrategiassa, jota Kööpenhaminan sihteeristö koordinoi, on kolme pääkohtaa: Poliitiikan Pohjola -lehti, viikoittain sähköisesti julkaistava Viikko Pohjolassa -uutiskirje ja virallista pohjoismaista yhteistyötä esittelevä Internet-sivusto www.norden.org. Uutiskirje Top of Europe ilmestyi lisäksi kuudesti, ja se julkaistiin englanniksi, saksaksi, ranskaksi, latviaksi, liettuaiksi, viroksi ja venäjäksi. Vuoden aikana tuotettiin myös muuta neuvoston toiminnasta kertovaa tiedotusaineistoa.

Pohjoismaiden neuvostolla ja ministerineuvostolla on Kööpenhaminassa yhteinen tiedotusosasto, johon kuuluvat tiedottajien ja toimittajan lisäksi kääntäjät ja tulkit sekä julkaisuosasto.

Suomen valtuuskunnalla oli myös omaa tiedotustoimintaa. Vuoden aikana valtuuskunnan sihteeristö lähetti kuusitoista lehdistötiedotetta ja järjesti useita lehdistötilaisuuksia. Lisäksi sihteeristön henkilökunta esitelmöi paitsi omille vieraille myös muiden järjestämissä tilaisuuksissa. Lehdistössä käytävää keskustelua seurattiin laatimalla aika ajoin leikekokoelmia.

13.2 Poliitiikan Pohjola

Poliitiikan Pohjola -lehden tarkoituksena on kirvoittaa keskustelua, ja se on neuvoston ja ministerineuvoston yhteisen tiedotustoiminnan keskeinen osa. Lehdestä ilmestyi viisi teemanumeroa, ja sen kokonaispainos oli 11 500 kpl. Skandinaavisen kieliversion osuus oli 9 900 kpl, josta 660 lähetettiin Suomeen. Suomenkielistä versiota painettiin 1 600 kpl.

13.3 Lehtimiesapurahat

Pohjoismaiden neuvosto jakaa vuosittain lehtimiesapurahoja kuhunkin Pohjoismaahan. Apurahaohjelman tarkoituksena on antaa toimittajille mahdollisuus raportoida Pohjoismaiden olosuhteista ja pohjoismaisesta yhteistyöstä. Suomen osuus apurahasta oli 90 000 Tanskan kruunua (noin 72 000 mk). Saajista päättivät puheenjohtajiston suomalaisjäsenet *Outi Ojala* (vas), *Bjarne Kallis* (kd), *Riitta Prusti* (sd) ja *Jari Vilén* (kok). Neuvoston lehtimiesapurahaa haki 35 suomalaistoimittajaa, ja heistä kaksitoista sai apurahan.

Vapaa toimittaja *Sunniva Ekblom* Tammi- saaresta sai apurahan tutustuakseen Uumajassa työskentelevien suomenruotsalaisten sairaanhoitajien arkeen; Helsingin Sanomien toimittaja *Jaakko Hautamäki* Järvenpäästä selvittääkseen, miten ne suomalaiset, jotka muuttivat 1960- ja 1970-luvuilla Lapista Ruotsiin rakenteilla olleen tekojärven tieltä, ovat sopeutuneet Ruotsissa asumiseen; vapaa toimittaja *Heikki Jokinen* Helsingistä tutustuakseen Grönlannin tiedotusvälineisiin ja elokuvakulttuuriin; Österbottningens lehden kulttuuritoimittaja *Harriet Jossfolk* Kokkolasta tehdäkseen jutun Reykjavikin yksinhuoltajaaideistä; Porin Sanomien päätoimittaja *Markku Kontto* Porista tutustuakseen muun muassa pohjoismaiseen puolustusyhteistyöhön, helikopterihankintoihin ja Tanskan puolustuspolitiikkaan; Pohjalaisen toimittaja *Riitta Koski* Vaasasta selvittääkseen, millaiseksi Ruotsissa työskentelevät pohjalaiset metallityöntekijät ja Norjassa työskentelevät pohjalaiset sairaanhoitajat kokevat tilanteensa; Demarin toimittaja *Hilkka Kotkamaa* Helsingistä tehdäkseen islantilaista kulttuuria käsitteleviä kirjailija-haastatteluja; Hufvudstadsbladetin talous-

toimittaja *Carl-Gustav Lindén* Helsingistä perehtyäkseen pohjoismaisiin energiamarkkinoihin; Lapin Kansan taloustoimittaja *Pekka Mauno* Rovaniemeltä tutkiakseen pohjoismaista rajayhteistyötä; YLEn tv-toimittaja *Arto Nurmi* Helsingistä tutustuakseen Tele-nor Broadband Services -yrityksen satelliittitoimintaan Oslossa sekä uuteen vuorovai-kutteeseen tv-toimintaan; YLEn radiotoimit-

taja *Kirsi Pelttari* Helsingistä perehtyäkseen Norjan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja etenkin maan EU-politiikkaan ja pohjois-maiseen yhteistyöhön sekä (kulttuurilehti) Kaltion päätoimittaja *Jussi Vilkuna* Oulusta tutustuakseen pohjoisruotsalaisiin ja -norja-laisiin kulttuurilehtiin ja niiden valmiuksiin osallistua yhteisen Internet-sivuston toteut-tamiseen.

PN:n 6. ylimääräisessä istunnossa ja 53. istunnossa hyväksymät suositukset, lausunnot ja sisäiset päätökset sekä puheenjohtajiston esitykset v. 2001

Puheenjohtajiston hyväksymät esitykset tammi–huhtikuulta 2001

Esitys 1 *Rasismi ja uusnatsismi Pohjoismaissa (A 1245/p)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se antaisi vuosittain selonteon Pohjoismaissa toteutetuista toimenpiteistä, joilla on pyritty torjumaan arkipäivän rasismia, muukalaisvihaa ja syrjintää.

Esitys 2 *Pohjoismainen tasa-arvo-yhteistyön ohjelma 2001–2005 (B 195/nord)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että tämä hyväksyisi ehdotuksen pohjoismaiseksi tasa-arvoyhteistyön ohjelmaksi 2001–2005 sisällyttäen siihen Pohjola-valiokunnan kommentit, jotka käyvät ilmi valiokunnan mietinnöstä.

Esitys 3 *Sektorienvälisen lapsi- ja nuorisopoliittisen yhteistyön toimintasuunnitelma 2001–2005 (B 200/nord)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se hyväksyisi Pohjoismaiden ministerineuvoston ehdotuksen sektorienväliseksi lapsi- ja nuorisopoliittisen yhteistyön toimintasuunnitelmaksi sisällyttäen siihen Pohjola-valiokunnan kommentit, jotka käyvät ilmi valiokunnan mietinnöstä.

Esitys 4 *Huumekaupan torjumisesta (A 1223/nord)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että laaditaan yhteispohjoismainen strategia ja harkitaan ryhtymistä koordinoituihin pohjoismaisiin toimenpiteisiin rahanpesun torjumiseksi,

että tutkitaan, millaisen uhan huumekauppa muodostaa demokratialle Pohjoismaissa ja niiden lähialueilla ja laaditaan toimenpiteitä varten yhteinen strategia.

Esitys 5 *Pohjoismaisen terveyttä kulttuurista –toiminnan vahvistamiseksi (A 1210/nord)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että pyritään integroimaan taide ja kulttuuri sekä teorian että käytännön tasolla tärkeänä ja olennaisena tekijänä terveyttä edistävään, sairauksia ehkäisevään ja kuntouttavaan työhön, jota pohjoismaisissa yhteiskunnissa tehdään,

että sisällytetään kulttuuri- ja terveysnäkökulmat lääketieteelliseen, sosiaali- ja terveysalan sekä kulttuurialan koulutukseen kaikilla koulutusasteilla Pohjoismaissa.

Esitys 6 *Pohjoismaisen demokratia-rabaston perustamisesta Venäjän kanssa tehtävää yhteistyötä varten (A 1220/när)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se parantaa mahdollisuuksia laaja-pohjaisiin kansalaisyhteyksiin pohjoismaisten ja venäläisten järjestöjen, puolueiden, kansanliikkeiden, verkostojen ja laitosten kesken ryhtymällä koordinoimaan Pohjoismaiden Venäjällä toteuttamia kansallisia demokratiahankkeita ja muun muassa Pohjoismaiden ministerineuvoston lähialueohjelmaan sisältyviä, demokratiaa tukevia toimenpiteitä.

Esitys 7 Pohjoismaista kulttuurirahastoa koskevan sopimuksen muuttaminen (A 1251/nord)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että Pohjoismaista kulttuurirahastoa koskevan sopimuksen artikkelit 1, 2, 7, 9, 10, 11, 12 ja 13 muutetaan oheistetun ehdotuksen mukaisesti seuraavalla tavalla:

Artikla 1

Pohjoismaisen kulttuurirahaston tarkoituksena on edistää sivistyksellistä yhteistyötä Pohjoismaiden ja Pohjolan itsehallintoalueiden välillä.

Artikla 2

Avustuksia voidaan myös jakaa pohjoismaiden sivistyksellistä yhteistyötä ja kulttuurielämää koskevan toiminnan tukemiseksi Pohjoismaissa tai niiden ulkopuolella.

Artikla 7

Rahasto on itsenäinen oikeushenkilö. Sitä hoitaa, sen varat jakaa ja sen muutakin toimintaa johtaa hallitus.

Rahaston nimen kirjoittaa hallitus tai hallituksen valtuuttama.

Hallituksella on valtuudet päättää jäsenilleen maksettavista palkkioista.

Artikla 9

Hallitus voi pyytää lausuntoja Pohjoismaiden neuvostolta tai Pohjoismaiden ministerineuvostolta tai muilta asiantuntijoilta.

Artikla 10

Hallitus päättää rahaston sihteeristön tehtävistä ja taloushallinnosta. Sihteeristön sijainti tulee ilmoittaa hallituksen työjärjestyksessä.

Artikla 11

Rahaston varoista maksetaan matkakorvaukset, päivärahat, palkkiot sihteeristön ja

hallinnon edellyttämät ja muut rahaston toiminnasta johtuvat kulut. Lisäksi voidaan rahaston varoista maksaa erityisestä asiantuntija-avusta johtuvat kulut.

Artikla 12

Rahaston toimipaikka on siellä, missä rahaston sihteeristö sijaitsee.

Artikla 13

Hallitus hyväksyy oman työjärjestyksensä, joka sisältää tarkemmat määräykset rahaston sihteeristön tehtävistä, taloushallinnosta ja toiminnasta.

Pohjoismaiden neuvoston 6. ylimääräisessä istunnossa 2001 hyväksymät suositukset

Suositus 8 Pohjoismaisen ympäristöyhteistyön toimintaohjelma 2001–2004 (B 199/när)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se lisäisi luonnonvarojen käytön hostamisen ja ydinturvallisuuden panostusalueiksi Pohjoismaisen ympäristöyhteistyön toimintaohjelmaan 2001–2004,

että vuoden 2002 pohjoismaisessa budjetissa ja toiminnassa asetettaisiin etusijalle seuraavat seikat:

a) nykyisen energian ympäristötilinpitoa koskevan suosituksen seuranta ja sähkön tuotannon ympäristökustannusten hinnoittelujärjestelmän luominen sekä hanke Kioton mekanismien kokeilemiseksi Itämeren alueella

b) meri- ja rannikkoalueiden ympäristönsuojelun hyväksi tehtävä työ esim. öljypäästöjen ehkäisemiseksi

c) toimenpiteet Sellafieldin ja muiden laitosten radioaktiivisten päästöjen lopettamiseksi meriin ja ilmaan sekä käytetystä ydinpolttoaineesta aiheutuvien radioaktiivisten vuotojen estäminen meriin ja vesistöihin, etenkin Venäjän duuman päätettyä tuoda maahan käytettyä ydinpolttoainetta

d) vuosittainen raportointi käytetyn ydinpolttoaineen maahantuonnista Venäjälle ja Sellafieldin tilanteen kehittymisestä

e) vahvistaa Pohjoismaiden mahdollisuuksia vaikuttaa elintarviketurvallisuuteen

ja eläintensuojeluun kansainvälisissä neuvotteluissa ja prosesseissa, etenkin FAO:ssa, WHO:ssa ja WTO:ssa sekä EU:n ja ETAn uuden elintarvikelainsäädännön kehittämisessä

että se vahvistaisi ministerineuvoston ehdotuksen B 199/när Pohjoismaisen ympäristöyhteistyön toimintaohjelma 2001–2004 ottaen huomioon Pohjoismaiden neuvoston mietinnössään esittämät näkökannat ja raportoisi vuosittain toimintaohjelmaan sisältyvien projektien toimeenpanosta ja mahdollisista ehdotuksista Pohjoismaiden neuvoston etusijaistusten tarkistamiseksi.

Suositus 9 Kestävän kehityksen strategia (B 201/när)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että ne pyrkivät edistämään Kioton sopimuksen ratifioimista vuoden 2001 aikana ja sopimuspyötekirjan voimaantumista ennen YK:n Rion 10-vuotis seuranta-kokousta vuonna 2002,

että ne pyrkivät tekemään Itämeren alueesta Kioto-mekanismien koekentän, mm. luomalla yhteiset pohjoismaiset kiintiömarkkinat viimeistään 2005,

että ne tekevät aloitteen kansainvälisen tason toimenpiteiksi torjua ja lievittää odotettavissa olevien ilmastonmuutosten seurauksia ja tässä yhteydessä kiinnittävät erityistä huomiota kehitysmaiden tarpeisiin ja mahdollisuuksiin sopeutua uuteen tilanteeseen,

että ne vaikuttavat siihen, että kansainvälisellä tasolla kehitettävissä kestävä kehityksen mittaukseen tarkoitetuissa indikaattoreissa otetaan huomioon sekä sosiaaliset että taloudelliset ja ympäristölliset tekijät,

että ne vievät eteenpäin, resurssien käytön tuntuvan tehostamisen osana, tähän mennessä kansallisella ja pohjoismaisella tasolla tehtyjä vähentämis- ja tehostamistavoitteita (kerroin 4 ja kerroin 10), kestäviä tuotanto- ja kulutusmalleja ja materiaalivirta-analyyssejä ym. koskevia panostuksia,

että ne panevat alkuun vedyn käytön teknologiaa tulevaisuuden energialähteenä koskevan tutkimuksen ja kehittelyn,

että ne vahvistavat ministerineuvoston ehdotuksen B 201/när Kestävä kehitys – Pohjolan uusi suunta ottaen huomioon Pohjoismaiden neuvoston ehdotusta koskevasa mietinnössä esittämät näkökohdat.

Puheenjohtajiston kesäkuussa 2001 hyväksymä esitys

Esitys 10 Pohjoismainen tasa-arvo-yhteistyön ohjelma 2001–2005 – naisten asema Pohjolan lähialueilla (A 1256/när)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se Pohjoismaisen tasa-arvoyhteistyön ohjelman 2001–2005 puitteissa:

– tukee hankkeita, joilla pyritään valistamaan Pohjoismaiden lähialueiden naisia demokratiasta ja päätöksenteosta yhteiskunnan kaikilla tasoilla

– tukee lisääntymistä, seksuaalisuutta ja naiskauppaa käsittelevien tiedotuskampanjoiden käynnistämistä Pohjoismaiden lähialueilla.

Pohjoismaiden neuvoston 53. istunnossa hyväksymät suositukset

Suositus 11 Pohjoismaisen yhteistyön budjetti vuodeksi 2002 (C 2; B 203/p)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että Pohjoismaiden neuvoston ja ministerineuvoston välinen keskustelu vuoden 2003 budjettia koskevasta budjettisäännöstöstä aloitetaan mahdollisimman pian istunnon jälkeen, jotta poliittisia etusijaistuksia pystyttäisiin selventämään ennen budjettityöskentelyn aloittamista. Budjettityöryhmä viittaa puheenjohtajiston mietintöön ministerineuvoston ehdotuksesta 204/p koskien budjettimenettelyä.

että päätös budjettikohtiin 1-2203-2 *Strategiset ja kulttuuripoliittiset panostukset* sekä 4-0445-2 *Ministerineuvoston strategiset bankkeet* kuuluvien varojen käytöstä teh-

dään Pohjoismaiden neuvoston suositusten ja poliittisten etusijaistusten mukaisesti ja että varojen myöntämisestä keskustellaan Pohjoismaiden neuvoston kanssa.

että ministerineuvosto tulevassa budjettityössään konkretisoi yksittäisten budjettikohtien sisältöä, jotta saataisiin projekteihin ja tukijärjestelmiin varattujen, käyttämättä jääneiden varojen osuutta pienennettyä entisestään.

että ministerineuvosto vuoden 2003 budjettityössään ottaa huomioon neuvoston suositusten mahdolliset budjettivaikutukset

että ministerineuvosto asettaa vuoden 2003 budjettityössään etusijalle alueet, jotka ovat yhteneviä strategia-asiakirjan *Uusi pohjoismainen päiväjärjestys – viisaiden raportin seuranta* luvun 2 sekä Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2002 toiminnan suuntaviivojen kanssa, joita käsitellään istunnossa. Budjettityöryhmä haluaa tässä yhteydessä nostaa erityisesti esiin seuraavat toiminta-alueet:

- pohjoismaisten kielten ymmärtäminen ja Pohjoismaiden kulttuurinen yhteenkuuluvuus

- toimenpiteet rasismien ja muukalaisvihan torjumiseksi Pohjoismaissa

- pohjoismainen yhteistyö konfliktien ehkäisemisestä ja siviilikriisinhallinnasta Euroopassa

- kuluttajakysymykset ja elintarvike-turvallisuus

- lisäpanostus Pohjoismaiden lähialueiden kanssa tehtävään yhteistyöhön – myös ympäristön, pohjoismaisen työmarkkina- ja työympäristömallin sekä tasa-arvon alalla

- lisäpanostus ympäristökysymyksiin, etenkin Kioton sopimuksen soveltamiseen Itämeren alueella ja kuljetussektorin resursienkäytön tehostamiseen

- ajankohtaisten toimintasuunnitelmien ja strategioiden seuranta C2-asiakirjan mukaisesti

Puheenjohtajisto ehdottaa yleisistunnolle, että se päättäisi muuttaa vuoden 2002 budjettia seuraavilta osin verrattuna ministerineuvoston 14. kesäkuuta 2000 tekemään ehdotukseen:

Lisätään *seuraavia määrärahoja*:

1-3110-2

Aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön pohjoismainen yhteistyö (FOVU), joi-

ta 500 000 Tkr varataan muille kuin niille viidelle hankkeelle, jotka saavat ns. opinto-liittotukea 800 000 Tkr

1-2510-1

Koulualan pohjoismainen yhteistyö (NSS) 1 200 000 Tkr

Pohjoismainen tiedepoliittinen neuvosto, FPR, epidemiologisen tutkimusohjelman käynnistämiseen

1-3140-2

Pohjoismainen bioetiikkakomitea 300 000 Tkr

2-0830-2

Demokratia ja kansalaispolitiikka 1 000 000 Tkr

Summa 3 300 000 Tkr

Supistetaan *seuraavia määrärahoja*:

1-2520-2

Aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön pohjoismaisen yhteistyön (FOVU) johtoryhmä –800 000 Tkr

3-4380-3

Pohjoismainen lääkelautakunta (NLN) –1 000 000 Tkr

3-4620-2

Hyvinvointitutkimus –1 000 000 Tkr

4-0445-2

Ministerineuvoston strategiset hankkeet –500 000 Tkr

Summa 3 300 000 Tkr

Suositus 12 Budjettianalyysi (B 204/p)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se kehittää budjetin roolia poliittisena ohjausvälineenä ja keinona edistää pohjoismaista yhteistyötä

että se muuttaa budjettimenettelyä ottaen huomioon puheenjohtajiston mietinnössään esittämät näkökannat, niin että mahdollisuudet Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston väliseen poliittiseen keskusteluun pohjoismaisen yhteistyön sisällöstä ja suuntaviivoista todella paranevat. Tämä merkitsee, että:

- sekä Pohjoismaiden neuvoston sisäinen että neuvoston ja ministerineuvoston välinen keskustelu budjetin suuntaviivoista aloitetaan välittömästi istunnon jälkeen, jot-

ta poliittisia etusijaistuksia pystytään selvittämään. Neuvosto odottaa budjetin suunta-
viivojen olevan valmiit 1. tammikuuta.

– Pohjoismaiden neuvosto saa pääsihteerin budjettiehdotuksen viimeistään 1. toukokuuta ja siihen tulevat ministerineuvoston muutosehdotukset viimeistään 15. kesäkuuta.

Suositus 13 Pohjoismaisen kulttuurirahaston tilintarkastuskertomuksen uusi jättöpäivämäärä (C 5/kk)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se muuttaa Pohjoismaista kulttuurirahastoa koskevan sopimuksen artiklaa 16, jossa mainitaan hallituksen ja tilintarkastajien kertomuksien jättöajankohta, niin *että* tilintarkastuskertomus jätetään Pohjoismaiden neuvostolle viimeistään 1. syyskuuta.

Suositus 14 Pohjoismaiden Investointipankin ympäristölainajärjestelmä (A 1257/när)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että Pohjoismaiden Investointipankin ympäristölainajärjestelmän kehystä korotettaisiin 300 miljoonaan euroon.

Suositus 15 Suunnitelmia ja ohjelmia koskeva tiedonvaihto Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa (A 1270/kk)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se lähettää uuden puheenjohtajuusohjelman yhteydessä Pohjoismaiden neuvostolle katsauksen suunnitteilla olevista ehdotuksista toimintasuunnitelmiksi, strategioiksi jne. ja harkitsee samalla suunnitelmien ja ohjelmien nimeämiskäytännön yhdenmukaistamista

että ministerineuvostot antavat Pohjoismaiden neuvostolle mahdollisuuden osallis-

tua toimintasuunnitelmien käsittelyyn ennen niiden lopullista hyväksymistä asianomaisissa ministerineuvostoissa siten, *että* neuvoston huomautukset voidaan todella sisällyttää suunnitelmiin

että se raportoi vuosittain Pohjoismaiden neuvostolle toimintasuunnitelmien noudattamisesta pyrkien näin vuoropuheluun Pohjoismaiden neuvoston eri elinten kanssa.

Suositus 16 Pohjoismaisen yhteistyön uudet strategiset panostukset (B 208/p)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se jatkaa työtä strategisten panostusten toteuttamiseksi ja esittää Pohjoismaiden neuvostolle mahdollisimman nopeasti toimenpidesuunnitelman antamalla konkreettiset ministerineuvoston ehdotukset Pohjoismaiden neuvoston käsiteltäviksi ja päätöksentekoa varten.

että se raportoi vuosittain puheenjohtajistolle strategisten panostusten etenemisestä ja tuloksista.

Suositus 17 Turvapaikanhakijoiden elämänlaatu Pohjoismaissa (A 1267/nord)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että kunkin turvapaikkahakemuksen käsittelyyn pyritään käyttämään korkeintaan vuoden verran aikaa ilman, *että* hakemuksen käsittely kärsii. Asiaa käsittelevän virkailijan tulee pitää turvapaikanhakija jatkuvasti ajan tasalla asian käsittelyn etenemisestä. Turvapaikanhakijalle tulee kertoa hänen oikeudestaan hakemuksen yksilölliseen käsittelyyn.

että huolehditaan siitä, *että* turvapaikanhakija saa heti maahan tultuaan asianmukaista kirjallista tietoa kielellä, jota hän ymmärtää. Turvapaikanhakijalle tulee tiedottaa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan, turvapaikkamenettelystä sekä oikeudesta saada oikeusapua ja käyttää tulkkia. Lisäksi tulee antaa tietoa UNHCR:stä ja muista olennaisista vapaaehtoisjärjestöistä. Turvapai-

kanhakijalla tulee olla esteetön pääsy järjestöihin heti maahan tultuaan.

että huolehditaan siitä, että turvapaikanhakijan oleskelupaikkakuntaa koskevat tarpeet otetaan huomioon. Oleskelupaikkakunta ei saa vaikuttaa turvapaikanhakijalle annettavaan taloudelliseen tukeen.

että otetaan huomioon ne turvapaikkaa hakevat miehet ja naiset, jotka toivovat erityiskäsittelyä sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvistä syistä, ja huolehditaan siitä, että kaikki turvapaikkamenettelyyn osallistuvat virkailijat pystyvät koulutuksensa pohjalta huomioimaan nämä seikat.

että annetaan turvapaikanhakijalle oikeus päästä koulutukseen ja ryhtyä työhön heti, kun hänen henkilöllisyytensä on todennettu, ja luodaan yhteispohjoismainen pätevyysarviointijärjestelmä.

että huolehditaan siitä, että turvapaikanhakijalle laaditaan yksilöllinen toimintasuunnitelma yhdessä turvapaikanhakijan kanssa.

että huolehditaan siitä, että kaikkiin vastaanottokeskuksiin perustetaan kyseisen keskuksen asukkaista koostuva neuvoa-antava elin, jonka kokoonpanossa otetaan huomioon etninen, ikä- ja sukupuolijakautuma.

että tarjotaan psykologin ja psykiatrin palveluja niille turvapaikanhakijoille, joilla on tarve työstää sitä, mitä he ovat ennen turvapaikanhakijaksi joutumistaan tai turvapaikkamenettelyn aikana joutuneet kokemaan, ja käynnistetään erityisiä kuntoutusohjelmia sekä yksittäisille turvapaikanhakijoille että perheille, jonka jäsenet kärsivät posttraumaattisesta stressistä.

että huolehditaan siitä, että turvapaikanhakijalla on yhtäläinen oikeus käyttää julkisia terveyspalveluja kuin kyseisen maan kansalaisilla.

että varmistetaan, että turvapaikanhakijoiden lapsen oikeuksia noudatetaan YK:n lasten oikeuksien sopimuksen mukaisesti.

että laaditaan yksilöllinen suunnitelma ilman huoltajaa maahan tulevia, turvapaikkaa hakevia lapsia varten. Suunnitelmaan tulee sisällyttää muun muassa huoltajajärjestelmä, oleskelupaikka, oikeusapu, opetus, vapaa-ajanharrastukset ynnä muut kullekin lapselle tärkeät seikat. Huoltajatta maahan

tulevien lasten turvapaikkahakemukset tulee aina pyrkiä käsittelemään ennen muita hakemuksia ja lapsen etu tulee aina asettaa etusijalle. Ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen perheen jäljille tulee yrittää päästä ja perheeseen tulee ottaa yhteyttä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Mikäli turvapaikkaa ei myönnetä, ei huoltajatta maahan tullutta lasta saa koskaan karkottaa maasta, ellei hänellä ole ulkomailla perheenjäseniä tai muuta verkostoa, joka voi huolehtia hänestä.

että huolehditaan siitä, että turvapaikanhakijoille tiedotetaan selkeästi siitä, miten rikokseen syylistyminen voi vaikuttaa heidän tilanteeseensa, ja huolehditaan siitä, että rikollisten turvapaikanhakijoiden turvapaikkahakemusten käsittelyä joudutetaan, ilman että heidän oikeusturvansa kärsii.

Suositus 18 Turvapaikanhakijoiden elämänlaatua käsittelevä yhteispohjoismainen seminaari (A 1267/nord)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että pyritään parantamaan turvapaikanhakijoiden elämänlaatua järjestämällä yhteispohjoismainen seminaari, jossa vastaanotto- ja pakolaiskeskusten työntekijät, alan asiantuntijat sekä vapaaehtoisjärjestöjen edustajat vaihtavat kokemuksia.

Suositus 19 Rasismin ja muukalaisvihan torjuminen, integraation edistäminen (A 1268/nord)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että Pohjoismaiden ministerineuvoston kaikkien sektoreiden työhön pyritään kiinteästi ja tavoitteellisesti sisällyttämään rasismia ja muukalaisvihan vastaisia panostuksia sekä toimenpiteitä, joilla edistetään etnisten vähemmistöjen integroitumista Pohjoismaiden yhteiskuntaan

että se sektoreidensa yhteistyöohjelmista ja toimintasuunnitelmissa nostaa esiin rasismia torjumiseen ja integraation edistä-

miseen pyrkiviä aloitteita ja esittää Pohjoismaiden neuvostolle vuosittain kirjallisen selonteon toteutuneista toimenpiteistä

että se varaa budjetistaan vuosittain riittävästi määrärahoja rasmin torjumisen ja integraation edistämisen hyväksi tehtävään työhön kullakin sektorilla. Määrärahoja tulee varata vuoden 2003 budjetista alkaen ja mahdollisuuksien mukaan jo vuoden 2002 budjetista.

Suositus 20 Todistajien ja rikos-oikeudenkäyntien osapuolten suojeleminen väkivallalta, uhkauksilta ja koston (A 1232/nord ja A 1246/nord)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatisi mahdollisimman pian ministerineuvoston ehdotuksen yhteispohjoismaisista toimenpiteistä rikosoikeudenkäyntien osapuolten ja todistajien suojelemiseksi väkivallalta, uhkauksilta ja koston.

Suositus 21 Nais- ja lapsikauppa (A 1258/nord)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne yhdessä seuraisivat nykyistä nais- ja lapsikaupan vastaista lainsäädäntöä ja arvioisivat samalla mahdollisten lakimuutosten tai toimenpiteiden tarpeen

että ne eurooppalaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössään tehostaisivat nais- ja lapsikaupan vastaista toimintaa

että ne mm. nykyaikaisen tietotekniikan avulla kehittäisivät nopeaa ja tehokasta tiedonvaihtoa eri viranomaisten kesken

Suositus 22 Tiedotustoimenpiteet nais- ja lapsikauppaa vastaan (A 1258/nord)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se pohjoismaisen lähialueyhteistyöohjelman puitteissa tukisi mm. kansalaisjär-

jestöjen työtä nais- ja lapsikaupan torjumiseksi

että se pyrkisi edistämään tiedotusta ja tiedonvaihtoa nais- ja lapsikaupasta.

Suositus 23 Pakkoavioliittojen vastaiset toimet (A 1221/nord)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se mahdollisimman pian laatii kokemusten- ja tiedonvaihtoon perustuvan ehdotuksen pakkoavioliittojen vastaisten toimien yhdenmukaistamisesta Pohjoismaissa.

Suositus 24 Elintarvikemerkintöjen ja tuotetietojen takaaminen Pohjoismaissa (A 1260/euro)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatisi ehdotuksen siitä, miten kuluttajille voitaisiin taata riittävät elintarvikemerkinnät ja riittävästi tuotetietoa Pohjoismaissa markkinoitavista elintarvikkeista. Pohjoismaiden ministerineuvoston tulee perustaa työnsä sektoreidenvälisen Tvermerk-elintarvikemerkintäprojektin raportissa *Forbrugernes krav til fødevarermerkning og vareinformation* esitettyihin päätelmiin sekä käsillä olevassa ehdotuksessa esitettyihin arvioihin ja ajatuksiin.

Suositus 25 Elintarvikekriisien ballinta (A 1261/euro)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että asetetaan virkamiesryhmä, jonka jäsenet välittömästi tiedottavat toisilleen kansallisista toimista elintarvikekriisien yhteydessä ja joka neuvottelee ja ehdottaa ratkaisuja sekä vaihtaa riskianalyyttistä tietoa. Nämä tehtävät voitaisiin yhdistää jo käynnissä olevaan vaarallisten aineiden analysointityöhön.

että laaditaan strategia väestöjen tiedottamiseksi elintarvikekriisitilanteissa.

Suositus 26 Kansainvälinen riskienballinta elintarvikealalla (A 1261/euro)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että riskinarviointi perustetaan yhteisiin kriteereihin kansainvälisillä näyttämöillä ja pyritään tiukkaan riskinhallintaan

että pyritään siihen, että kaikki maat, joista tuodaan elintarvikkeita Pohjoismaihin, pystyisivät noudattamaan Pohjoismaiden asettamia raja-arvoja, esim. varmistamalla, että mailla on tähän tarvittavat analyysimenetelmät ja välineet

että maat tekisivät voitavansa sen puolesta, että varovaisuusperiaatetta tulkittaisiin tiukasti kansainvälisillä näyttämöillä.

Suositus 27 Pakollinen kuluttajaopetus peruskoulussa (A 1262/euro)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että peruskoulun opetussuunnitelmaan sisällytetään pakollista kuluttajaopetusta esim. otsikolla "*Det handler om at leve – Kyse on elämästä*". Näin parannettaisiin oppilaiden toiminta- ja valintakykyä niin kulutustavaroiden kuin elintarvikkeidenkin kuluttajina.

Suositus 28 Kuluttajaopetuksen oppimateriaali ja pohjoismainen kotisivu (A 1262/euro)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatii oppimateriaalia peruskoulun kuluttajaopetusta varten ja täydentäisi aineistoa perustamalla kotisivun, jolla olisi Pohjoismaiden ministerineuvoston omaa materiaalia sekä erilaista pohjoismaista aineistoa. Pohjoismaiden ministerineuvoston on varattava tarpeeksi varoja oppimateriaalin ja Internet-sivun kehittämiseksi ministerineuvoston vuoden 2003 budjetissa.

Suositus 29 Elävien eläinten kauppaa ja kuljetusta koskevat kansainväliset sopimukset (A 1263/euro)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että Pohjoismaat sopisivat keskenään, missä tapauksissa SPS- ja TBT-sopimuksia sovelletaan

että toimitaan sen hyväksi, että EU:ssa sovellettaisiin elävien eläinten kauppaan ja kuljetukseen erityistä säännöstöä, joka varmistaisi eettisen kohtelun ja eläinsuojelun, ja joka ehkäisisi tartuntojen leviämisen.

Suositus 30 Konfliktien ehkäiseminen ja siviilikriisinhallinta (A 1234/p)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että yhdessä päätetään konfliktien ehkäisemisen ja siviilikriisinhallinnan suuntaamisesta, tehtävistä sekä resurssien kartoittamisesta ja lisäämisestä

että yhdessä vahvistetaan ja kehitetään YK:n yleistä roolia ja tehtäviä konfliktien ehkäisemisessä ja siviilikriisinhallinnassa

että yhdessä tuetaan Etyjin (REACT) siviilikriisinhallintakyvyn luomista

että yhdessä tehdään aloitteita, ylläpidetään vauhtia ja vaikutetaan kehityksen suuntaan kehitettäessä EU:n konfliktien ehkäisemistä ja siviilikriisinhallintaa. EU:n suomat mahdollisuudet EU:n sisäisten ja ulkoisten maiden yhteistyölle konfliktien ehkäisemisessä ja siviilikriisinhallinnassa on hyödynnettävä.

että yhdessä tuetaan Naton/PfP:n siviili-valmiuden kehittämistä laajan turvallisuus-käsitteen ja siviilikriisinhallinnan suuntaan

että eri näyttämöillä pyritään selkeyttämään järjestöjen rooli- ja vastuujako konfliktien ehkäisemisessä ja siviilikriisinhallinnassa sekä luomaan yhteisymmärrystä siitä

että ollaan valmiita tukemaan taloudellisesta ja muutenkin vapaaehtoisjärjestöjen mahdollisuuksia kerätä resursseja konfliktien ehkäisemiseen ja siviilikriisinhallintaan osallistumista varten

että yhdessä tuetaan taloudellisesta ja muutenkin konfliktien ehkäisemiseen ja siviilikriisinhallintaan liittyvää tutkimusta, kehitystä, osaamisen kokoamista ja koulutusta

että Pohjoismaiden hallitukset pyrkivät luomaan säännöllisen ja toistuvan yhteisen pohjoismaisen mekanismin, jossa ministerit ja korkeat virkamiehet voivat pohtia, keskustella ja valmistella pohjoismaisia yhteistyöaloitteita konfliktien ehkäisemiseksi ja siviilikriisinhallinnaksi

että Pohjoismaiden hallitukset tekevät aloitteen yhteispohjoismaiseksi konfliktien ehkäisemisen työryhmäksi, joka selvittäisi mahdollisuudet lähemmin koordinoida maiden konfliktien ehkäisemiseen tähtäävät toimenpiteet

että Pohjoismaiden hallitukset asettavat yhteispohjoismaisen siviilikriisinhallinnan työryhmän selvittämään yhteispohjoismaisen nopean siviilikriisinhallintakyvyn luomisen mahdollisuudet ja edellytykset. Ryhmä koostuisi ministeriöiden, viranomaisen, järjestöjen ja vapaaehtoisjärjestöjen edustajista.

Suositus 31 Pohjoismaiden ulkomaanedustustojen yhteistyö (A 1253/p)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne selvittäisivät saatuja kokemuksia ja tutkisivat, millaiset edellytykset on yhteistyön lisäämiseen Pohjoismaiden ulkomaanedustustojen välillä

että edistäisivät yhteistyön lisäämistä Pohjoismaiden ulkomaanedustustojen välillä niillä alueilla, joilla se on mahdollista ja suotavaa

että ne liittäisivät kysymyksen Pohjoismaiden ulkomaanedustustojen yhteistyöstä ulkoministerien selontekoon Pohjoismaiden neuvoston 54. istunnossa Helsingissä.

Suositus 32 Tarkistettu Pohjoismaiden lähialuestrategia (B 202/när)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se vahvistaa tarkistetun Pohjoismaiden lähialuestrategian ottaen huomioon ne näkökohdat, jotka Lähialuevaliokunta esittää ministerineuvoston ehdotusta B 202/när koskevassa mietinnössään.

Suositus 33 Arktisen yhteistyön ohjelma (B 209/när)

että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, se yhteistyössä kansainvälisten elinten kanssa käynnistää alustavan työn Arktiksen ympäristön kuvaamiseksi pitäen lähtökohtana sitä, kuinka erilainen ympäristölle haitallinen toiminta Arktiksen ulkopuolisissa Euroopan maissa saastuttaa Arktiksen ympäristöä ja

että se vahvistaa arktisen yhteistyön ohjelman ottaen huomioon ne näkökohdat, jotka lähialuevaliokunta esittää ministerineuvoston ehdotusta B 209/när koskevassa mietinnössään.

Suositus 34 Pohjoismaiden tutkimuskentän kehittäminen (A 1269/nord)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että laaditaan pohjoismaista tutkimuskenttää koskeva strategia ja selonteko ehdotuksen mukaisesti ja Pohjoismaiden neuvostossa käytävä poliittinen keskustelu huomioon ottaen

että varataan riittävästi kansallisia määrärahoja Pohjoismaiden ministerineuvoston pilottiprojektiin, jossa tarkastellaan pohjoismaisia huippututkimusyksiköitä

että parannetaan kansallisten tutkimusneuvostojen keskinäistä yhteistyötä, jotta ne voisivat yhdessä rahoittaa tutkimusohjelmia esimerkiksi perustamalla yhteispohjoismaisen tutkimusrahaston.

Suositus 35 Liikkuvuuden lisääminen Pohjoismaiden välillä (A 1236/nord)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että luotaisiin koordinoiva tai yhteinen lupa- ja tarkastusjärjestelmä, joka koskisi eri Pohjoismaissa toimivia yrityksiä ja niiden henkilökuntaa

että perustettaisiin elin, jolta saisi luotettavia ja mahdollisimman sitovia tietoja siitä, mitä oikeuksia ja velvollisuuksia Pohjoismaasta toiseen muuttavalla tai työn vuoksi Pohjoismaasta toiseen pendelöivällä henkilöllä on.

Suositus 36 Osallistuminen Nordjobb-ohjelmaan (A 1243/nord)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se pyrkisi mahdollistamaan pohjoismaalaisten, kansalaisoikeuksia omaamattomien nuorten osallistumisen Nordjobb-vaihto-ohjelmaan.

Suositus 37 Pohjoismainen elinkeinopoliittinen yhteistyöohjelma 2002–2005 (B 205/euro)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että hyväksytään Pohjoismaiden elinkeinopoliittinen yhteistyöohjelma 2002–2005

että Pohjoismaiden ministerineuvosto ottaa huomioon Eurooppa-valiokunnan tässä mietinnössä esittämät kommentit ohjelman toteutuksen yhteydessä ja painottaa erityisesti pohjoismaisten yritysten kansainvälistä vuorovaikutusta ja tietotekniikan käyttöä sekä ulkoisten tietolähteiden käyttöä tulevan strategian muotoilussa.

Suositus 38 Pienten innovatiivisten yritysten, yrittäjien ja itsenäisten keksijöiden yhteispohjoismaisen peruskirjan hyväksyminen (A 1259/euro)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne hyväksyisivät innovatiivisia pienyrityksiä, yrittäjiä ja keksijöitä koskevan pohjoismaisen peruskirjan

Suositus 39 Pienten innovatiivisten yritysten, yrittäjien ja itsenäisten keksijöiden yhteispohjoismaisen peruskirjan toimeenpano (A 1259/euro)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että innovatiivisia pienyrityksiä, yrittäjiä ja keksijöitä koskevan pohjoismaisen peruskirjan tavoitteet sisällytettäisiin Pohjoismaiden ministerineuvoston tuleviin elinkeinopoliittisiin aloitteisiin

että Pohjoismaiden ministerineuvosto järjestäisi mahdollisimman pian kuulemistilaisuuden tai konferenssin, jossa pyritään hankkimaan tietoa siitä, miten hyväksyisivät innovatiivisia pienyrityksiä, yrittäjiä ja keksijöitä koskevan pohjoismaisen peruskirjan kohderyhmälle voidaan parhaiten luoda suotuisat kehittäolosuhteet.

Suositus 40 OECD:n monikansallisia yrityksiä koskevien suuntaviivojen soveltaminen Pohjoismaiden luottolaitoksissa ja yrityksissä (A 1247/euro)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne ryhtyisivät toimenpiteisiin, joilla pyritään saamaan joko osin tai kokonaan viranomaisten valvonnassa olevat yritykset ja luottolaitokset ottamaan OECD:n suuntaviivat huomioon kaikessa toiminnassaan ja edellyttämään samaa lainanottajiltaan ja yhteistyökumppaneiltaan

että ne soveltaisivat suuntaviivoja julkisissa hankinnoissa ja kehitysyhteistyössä

että ne toimisivat vastaavien toimenpiteiden toteuttamiseksi muissa EU- ja Eta-maissa sekä EU:ssa.

Suositus 41 OECD:n monikansallisia yrityksiä koskevien suuntaviivojen soveltaminen pohjoismaisten järjestöjen toiminnassa (A 1247/euro)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se varmistaisi pohjoismaisten laitosten ottavan OECD:n suuntaviivat huomioon kaikessa toiminnassaan ja edellyttävän samaa myös lainanottajiltaan ja yhteistyökumppaneiltaan.

Suositus 42 Budjettianalyysin seuranta (A 1231/p)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että Pohjoismaiden ministerineuvosto budjettianalyysin seurantana tekee aloitteen hallinnollisten, taloudellisten ja asiantunteuksellisten etujen selvittämiseksi siinä tapauksessa, että yksittäisiä laitoksia fuusioidaan, niiden hallinnointia yhdistetään tai niitä sijoitetaan samoihin toimitiloihin.

Suositus 43 Pohjoismainen energia-poliittinen yhteistyö (B 207/när)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se ministerineuvoston ehdotusta toteuttaessaan ottaisi huomioon toisaalta Pohjoismaiden neuvoston suosituksen 9/2001/när kestävän kehityksen strategiasta ja toisaalta Pohjoismaiden neuvoston suosituksen 8/2001/när pohjoismaisesta ympäristöyhteistyön toimintaohjelmasta vuosille 2001–2004 kiinnittäen erityisesti huomiota suosituksen toisen että-lauseen a-kohtaan sekä kolmannen että-lauseen raportointia koskevaan osaan

että se perustelee Pohjoismaiden neuvostolle, miten kaasun käytön lisääminen vastaa Pohjoismaiden neuvoston suosituksia kestävän kehityksen strategiasta ja pohjoismaisesta ympäristöyhteistyön toimintaohjelmasta

että se hyväksyisi ministerineuvoston ehdotuksen B 207/när, lähivuosien pohjoismainen ympäristöyhteistyö, ottaen huomioon Pohjoismaiden neuvoston mietinnössään esittämät näkökannat.

Suositus 44 Rakennus- ja asuntosektorin yhteistyöohjelma 2002–2005 (B 206/nord)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se hyväksyisi ministerineuvoston ehdotuksen rakennus- ja asuntosektorin yhteistyöohjelmaksi 2002–2005 (B 206/nord) ottaen huomioon Pohjoismaiden neuvoston ehdotusta koskevassa mietinnössään esittämät näkökannat.

Suositus 45 Petoeläinkantojen pohjoismaisen hoitaminen (A 1250/när)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se laatisi ehdotuksen yhteiseksi petoeläinkantojen hoitamisstrategiaksi, jonka tavoitteena on pysyvästi elinkykyiset petoeläinkannat, ja että ehdotuksessa otettaisiin huomioon tarve mukauttaa kotieläimiin kohdistuvien vahinkojen korvausjärjestelmä uuteen strategiaan.

Lausunnot

Lausunto 1 Toimenpiteet Pohjoismaisen kulttuurirahaston vuoden 2000 tilintarkastuskertomuksen pohjalta (C 5/kk)

Pohjoismaiden neuvosto esittää Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että Pohjoismaiden ministerineuvosto ja kulttuurirahaston sihteeristö tekevät tilintarkastajien ehdottamat muutokset.

Sisäiset päätökset

Sisäinen päätös 1 **Pohjoismaiden neuvoston työ ministerineuvoston suosituksia ja esityksiä koskevien ilmoitusten parissa ja Pohjoismaiden neuvoston elimien ja vastaavien ministerineuvostojen viralliset kontaktit (A 1270/kk)**

Pohjoismaiden neuvosto päättää,

että Pohjoismaiden neuvosto mahdollisuuksien mukaan poistaa Pohjoismaiden ministerineuvoston suunnitelmia ja ohjelmia koskevat suositukset ohjelmien toimeenpanon jälkeen. Taustalla on toive toimintasuunnitelmien toteuttamista koskevista vuotuisista raporteista.

että Pohjoismaiden neuvosto järjestää työnsä siten, että neuvoston elimet voivat vaihtaa vastaavien ministerineuvostojen kanssa tietoja suunnitelmista ja ohjelmista sekä niitä koskevista vuotuisista raporteista.

Sisäinen päätös 2

Pohjoismaiden neuvoston työjärjestykseen tehtyjen muutosten hyväksyminen

Pohjoismaiden neuvosto päättää, että puheenjohtajiston ehdottamat muutokset Pohjoismaiden neuvoston työjärjestykseen hyväksytään.

Päätökset olla ryhtymättä toimiin

- 1 Jäsen ehdotus saamelaisväestön asemasta Pohjoismaiden neuvostossa (A 1181/p)
- 2 Jäsen ehdotus pohjoismaisen Alzheimer-kattojärjestön perustamisesta (A 1264/nord)
- 3 Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisesta siivikriisinhallintakoulutuksesta (A 1272/p)
- 4 Jäsen ehdotus raja-alueyhteistyön arvioimisesta ja kehittämisestä (A 1249/nord)

Ehdotukset numerojärjestyksessä

A 1181/p	Jäsen ehdotus saamelaisväestön asemasta Pohjoismaiden neuvostossa	Ei toimenpiteitä
A 1210/nord	Jäsen ehdotus pohjoismaisen terveyttä kulttuurista -toiminnan vahvistamisesta	Esitys 5/2001
A 1220/när	Jäsen ehdotus pohjoismaisen demokratia rahaston perustamisesta Venäjän kanssa tehtävää yhteistyötä	Esitys 6/2001
A 1221/nord	Jäsen ehdotus pakkoavioliittojen vastaisten toimien yhdenmukaistamisesta	Suositus 23/2001
A 1223/nord	Jäsen ehdotus demokratiaa uhkaavan huumekaupan torjumisesta	Esitys 4/2001
A 1231/p	Jäsen ehdotus uudenlaista elinkeinoelämän edistämistä Pohjoismaissa	Suositus 42/2001
A 1232/nord	Jäsen ehdotus todistajansuojeluohjelman luomisesta	
A 1246/nord	ja jäsen ehdotus yhteispohjoismaiseksi toimenpiteiksi rikosoikeudenkäyntien osapuolten ja todistajien suojelemiseksi väkivallalta, uhkauksilta ja koston.	Suositus 20/2001
A 1234/p	Jäsen ehdotus konfliktien ehkäisemisestä ja siviilikriisinhallinnasta Euroopassa	Suositus 32/2001
A 1236/nord	Jäsen ehdotus toimenpiteistä Pohjoismaiden välisen vapaan liikkuvuuden lisäämiseksi	Suositus 35/2001

A 1243/nord	Jäsenehdotus Nordjobb-ohjelmasta	Suositus 36/2001
A 1245/p	Puheenjohtajiston ehdotus rasismin ja uusnatsismin vastaisista toimista Pohjoismaissa	Esitys 1/2001
A 1232/nord	Jäsenehdotus todistajansuojeluohjelman luomisesta ja	
A 1246/nord	jäsenehdotus yhteispohjoismaiseksi toimenpiteiksi rikosoikeudenkäyntien osapuolten ja todistajien suojelemiseksi väkivallalta, uhkauksilta ja koltolta.	Suositus 20/2001
A 1247/euro	Jäsenehdotus toimenpiteistä, joiden avulla pyritään saamaan Pohjoismaiden yritykset ja luottolaitokset noudattamaan monikansallisia yrityksiä koskevia OECD:n suuntaviivoja	Suositus 40/2001 Suositus 41/2001
A 1249/nord	Jäsenehdotus raja-alueyhteistyön arvioimisesta ja kehittämisestä	Ei toimenpiteitä
A 1250/när	Jäsenehdotus petoeläinkantojen pohjoismaisesta hoitamisesta	Suositus 45/2001
A 1251/nord	Jäsenehdotus Pohjoismaista kulttuurirahastoa koskevan sopimuksen muuttamisesta	Esitys 7/2001
A 1253/p	Jäsenehdotus Pohjoismaiden ulkomaanedustustojen yhteistyöstä	Suositus 31/2001
A 1256/när	Valiokuntaehdotus tuen lisäämisestä lähialueiden naisten aseman parantamiseksi	Esitys 10/2001
A 1257/när	Jäsenehdotus Pohjoismaiden Investointipankin (PIP) ympäristölainajärjestelmän kehysten korottamisesta	Suositus 14/2001
A 1258/nord	Valiokuntaehdotus nais- ja lapsikaupasta	Suositus 21/2001 Suositus 22/2001
A 1259/euro	Valiokuntaehdotus innovatiivisia pienyrityksiä, yrittäjiä ja keksijöitä koskevaksi pohjoismaiseksi peruskirjaksi	Suositus 38/2001 Suositus 39/2001
A 1260/euro	Valiokuntaehdotus Pohjoismaissa markkinoitavien tuotteiden elintarvikemerkintä- ja tuotetietosäntöjen perusteista	Suositus 24/2001
A 1261/euro	Valiokuntaehdotus riskinhallinnasta elintarvikealalla	Suositus 25/2001 Suositus 26/2001
A 1262/euro	Valiokuntaehdotus kuluttajatiedon, mm. elintarviketurvallisuuden, opetuksesta Pohjoismaissa (Det handler om at leve – Kyse on elämästä)	Suositus 27/2001 Suositus 28/2001
A 1263/euro	Valiokuntaehdotus elintarviketuonnista Pohjoismaihin Euroopan sisämarkkinoilta ja EU:n ulkopuolisista maista.	Suositus 29/2001
A 1264/euro	Jäsenehdotus pohjoismaisen Alzheimer-kattojärjestön perustamisesta	Ei toimenpiteitä
A 1266/p	Puheenjohtajiston ehdotus muutoksiksi Pohjoismaiden neuvoston työjärjestykseen (toiminta-alueet, rakenne ja työmuodot)	Sisäinen päätös 2/2001
A 1267/nord	Valiokuntaehdotus turvapaikanhakijoiden elämänlaadusta Pohjoismaissa	Suositus 17/2001 Suositus 18/2001
A 1268/nord	Valiokuntaehdotus rasismista ja integraatiosta	Suositus 19/2001
A 1269/nord	Valiokuntaehdotus ”selvitys pohjoismaisen tutkimuskentän kehittämisestä alueellisena osana eurooppalaisen tutkimuskentän kehittämistä ja vahvistamista”	Suositus 34/2001
A 1270/kk	Komiteaehdotus suunnitelmia ja ohjelmia koskevasta tiedonvaihdesta Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa	Suositus 15/2001 Sisäinen päätös 1/2001

A 1272/p	Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisesta siviilikriisinhallintakoulutuksesta	Ei toimenpiteitä
B 195/nord	Ministerineuvoston ehdotus yhteistyöohjelmaksi: Pohjoismainen tasa-arvoyhteistyön ohjelma 2001–2005	Esitys 2/2001
B 199/när	Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaiseksi ympäristöyhteistyön toimintaohjelmaksi 2001–2004	Suositus 8/2001
B 200/nord	Ministerineuvoston ehdotus ”Pohjola uudelle vuosituhannelle”. Sektorienvälisen lapsi- ja nuorisopoliittisen yhteistyön toimintasuunnitelma 2001–2005	Esitys 3/2001
B 201/när	Ministerineuvoston ehdotus: Kestävä kehitys – Pohjolan uusi suunta	Suositus 9/2001
B 202/när	Ministerineuvoston ehdotus tarkistetuksi Pohjoismaiden lähialuestrategiaksi	Suositus 32/2001
C 2; B 203/p	Selonteko pohjoismaisen yhteistyön suunnitelmista, Pohjoismaiden ministerineuvoston ehdotus vuoden 2002 talousarvioksi	Suositus 11/2001 Suositus 12/2001
B 204/p	Ministerineuvoston ehdotus budjettianalyysiksi	
B 205/euro	Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaiseksi elinkeinopoliittiseksi yhteistyöohjelmaksi 2002–2005	Suositus 37/2001
B 206/när	Ministerineuvoston ehdotus rakennus- ja asuntosektorin yhteistyöohjelmaksi 2002–2005	Suositus 44/2001
B 207/när	Ministerineuvoston ehdotus lähivuosien pohjoismaiseksi energiapoliittiseksi yhteistyöksi	Suositus 43/2001
B 208/p	Ministerineuvoston ehdotus Uudet strategiset panostukset	Suositus 16/2001
B 209/när	Ministerineuvoston ehdotus uudeksi arktisen yhteistyön ohjelmaksi	Suositus 33/2001
C 5/kk	Pohjoismaisen kulttuurirahaston toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus	Suositus 13/2001

RESOLUTION

PART I

adopted by the 10th Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC),
assembled in Greifswald, Germany, September 3rd–4th, 2001,

The participants of the Conference

concentrating on

Political and legal foundations of a civil society as backbone of a stable democracy including the inter-active civic participation in political decision-making on all levels in the Baltic Sea area

taking into account

– the proclamation of the Charter of Fundamental Rights of the European Union on December 7th, 2000 in Nice

– the NGO Conference in Copenhagen organised by the Copenhagen NGO-initiative on March 24–25th, 2001 and the 1st Baltic Sea NGO Forum under the auspices of the CBSS held in Lübeck, May 28th–29th, 2001

– that the region building process in the Baltic Sea Area should be based on a regional civil society and its active participation in public life

call on the CBSS and their own parliaments

to support the development of a stable civil society and to strengthen the sense of citizenship and democracy in the Baltic Sea Region

especially by

– granting fundamental rights, comprising civil and social rights as well as new rights such as technology change, the grow-

ing awareness of environment and demographic developments

– good administration and governance, demanding to provide legal assistance, promoting public trust in democratic institutions and guaranteeing the rights of citizens

– promoting human rights at the legislative level and the implementation thereof, to consolidate democratic development, including the division of power and the rule of law, and the protection of political freedoms in the CBSS Member states. In this regard the institution of the CBSS Commissioner remains an essential instrument. Thus the CBSS and the parliaments in the Baltic Sea Area are called on to establish close working contacts between national and regional parliaments and the CBSS Commissioner on Democratic Development

– underlining that the Region building process has to be based on a bottom-up approach, avoiding at the same time power structures misusing civil society engagement by means of a top-down approach

– strengthening the co-operation with Non Governmental Organisations in order to support the ongoing socio-political transformation process of a civil society, making use of their engagement and know-how concerning the control of state power, political education, the promotion of values and standards and input for reforms

– promoting youth policy, calling on the governments of all Baltic Sea countries to support the Baltic Sea Secretariat for Youth Affairs

– establishing the Baltic Sea Youth Assembly as an initial multinational project for

youth exchange, paving the way for a Baltic Sea Youth Fund as well as participation of Baltic Youth Assembly delegates in the BSPC annual conferences

- developing procedures for a dialogue with existing and emerging regional civil society structures

- fostering measures of mutual understanding by means of research, teaching and documentation of the common features and differences in political culture and communication in the Baltic Sea Region

- initiating and supporting an observatory for the development of civil society structures in the Baltic Sea Region

- supporting the idea of a "Baltic Sea Youth Ferry Ticket" (price reduction for youth groups) to set a sign for more mobility in the Baltic Sea Region and to promote youth exchange

- stressing the need for a simplification of the administration of international youth programs like "YOUTH"

- creating favourable conditions for interregional youth co-operation, meaning that especially on the local level multilateral meetings between youth NGO's should be supported and encouraged

- establishing the practice of consulting all Baltic Sea States on important issues

- close co-operation with relevant institutions, such as the UN, the OSCE and the Council of Europe, applying their standards and expertise

agree to

- charge the Standing Committee with identifying in close co-operation with the CBSS Commissioner on Democratic Development and with the CBSS Working Group on Democratic Institutions a selected number of key issues in order to follow up the various aspects of the discussion how to develop a civil society

- further charge the Standing Committee with discussing the future composition of the Standing Committee

- charge the Standing Committee in close co-operation with the secretariat of the CBSS Task Force on Communicable Disease Control to identify development in public health and control of infectious diseases to

be discussed as one of the key issues for future Baltic Sea Parliamentary Conferences

celebrate

the 10th anniversary of the BSPC by presenting the booklet "BSPC – 10 years of work" and by opening officially the BSPC homepage (www.eyeyekey.de/bspc)

accept

with pleasure the offer of the Adriatic Ionian Initiative (AII), expressed in the conclusions drawn at the 1st meeting of the Presidents / Speakers of Parliaments in Zadar, 27th April 2001, to co-operate with other parliamentary dimensions of European regional initiatives such as the Baltic Sea Parliamentary Conference and ensure the interest of the BSPC to establish an exchange of information especially with regard to the development of civil society

with gratitude the invitation of the Russian Federal Parliament to hold the 11th Baltic Sea Parliamentary Conference in 2002 in St. Petersburg.

Part II

adopted by the 10th Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC), assembled in Greifswald, Germany, September 3rd–4th, 2001,

The participants of the Conference

concentrating on

Safety of Ships and SeA Lanes

concerning the resolution, approved by the 9th BSPC in Malmö, calling on their parliaments and their governments to encourage multilateral co-operation in order to prevent and combat catastrophes and to organise international disaster control

taking note of

- the efforts made by the Council of Baltic Sea States (CBSS) at its conference on

– 7th June 2001 to grant high priority to maritime safety in the Baltic Sea and to support a number of measures to be implemented at international level

– the decision by the IMO NAV-Subcommittee at the beginning of July 2001 to approve the extension of the deepwater route North East of Gedser (DW 17m) 5 nautical miles inside the Traffic Separation south of Gedser (the Kadet fairway) and the endorsement of the Subcommittee that Denmark and Germany initiate an early implementation of the amendment in January 2002

– the regional work of the Helsinki Commission's expert group preparing for the extraordinary ministerial meeting in Copenhagen on 10th September 2001

– the appended report on current problems with regard to maritime safety on the Baltic Sea, presented by the Parliament of Mecklenburg-Vorpommern at the request of the Standing Committee of the Baltic Sea Parliamentary Conference

call on the CBSS and their own parliaments

to continue to fundamentally improve the prevention and control of shipping accidents, as well as the safety of ships and navigation, and international co-operation in this field – especially in the Baltic Sea – and to grant high priority to maritime safety, by establishing solidarity and a common culture of maritime safety in view of the potentially catastrophic effects of accidents

especially by

– initiating a review at international level with the aim of designating the Kadet fairway as a Particularly Sensitive Sea Area (PSSA) and investigating the benefits of designating further parts of the Baltic Sea Area as a Particularly Sensitive Sea Area

– jointly trying to convince the IMO of the need for an international agreement on the establishment of mandatory pilotage and of a Vessel Traffic Management and Information System (VTMIS) in the Route T, the Sund and the Kadet fairway

– adopting suitable measures to ensure that, when ships arrive at Baltic Sea ports, their captains will be given a leaflet informing them about the navigational peculiarities of particularly dangerous traffic areas (the Kadet fairway, the Gulf of Finland and the Gulf of Bothnia) and, where necessary, updating nautical charts, which may also be done in the framework of the port state control

– jointly making efforts at international level to codify a port-of-distress law so that a procedure for directing distressed ships to a port of distress can be laid down in law

– adopting similar initiatives with the aim of transforming EU standards – in particular those envisaged with the "ERIKA I and II packages" – into legally binding rules in the framework of international agreements at the level of the IMO

– improving safety and pollution prevention measures in the Gulf of Finland

– protecting the environment by more effectively enforcing the prohibition of all discharges from ships, especially oil and sewage, in all traffic in the Baltic Sea

– additional measures to ensure improved hydrographic services and to promote the use of Electronic Navigational Charts (ENC)

– the enhanced use of Automatic Identification Systems (AIS)

– promoting an obligatory reporting system for navigation in the Gulf of Finland, the Kadet fairway and other main parts of the Baltic Sea

– phasing out the use of single hull oil tankers in the Baltic Sea Area up to 2015

– carrying out port state control on the basis of either the 1982 Paris Memorandum of Understanding on Port State Control or Council Directive 95/21/EC, as amended

– promoting a safety and environmental culture through the establishment of a common procedure for the investigation into marine casualties

– promoting the implementation of economic incentives as a means to encourage environmental protection in maritime transport by, for example, granting lower port dues for ships complying with certain environmental standards

– ensuring adequate emergency capacity (fire-fighting, emergency lightering and emergency towing capacities)

– basing the development of the Baltic Sea Region on co-operation of the Baltic Sea States in order to prevent the catastrophic effects of accidents and technogenic catastrophes

– urging the governments of the Baltic Sea Region to co-operate and assist each other during shoreline clean-up operations

– realising an observer status for both the Conference of the Peripheral Maritime Regions of Europe (CPMR) and the Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC) at the International Maritime Organisation (IMO)

call on the participants of the extraordinary ministerial meeting on 10th September 2001 (Helcom Extra 2001)

– to reach a mutual agreement on the above measures

agree to

– establish a working group on the topic of "Maritime Safety on the Baltic Sea" for which each parliament that participates in the Baltic Sea Parliamentary Conference can send a representative and which will prepare additional resolutions for adoption during the next Baltic Sea Parliamentary Conference.

STATEMENT

On the Development of Co-operation between the Baltic Assembly and the Nordic Council

The Baltic Assembly,

greatly appreciating

– the Nordic countries' support for regaining the Baltic States' independence and their integration into the European Union, the proposal by the Conservative Group of the Nordic Council on 27 June 2000 to extend an invitation to the Baltic States to join the Nordic Council, and the survey on the further development of the northern region carried out by the working group of the Nordic Council of Ministers which emphasises the need to intensify co-operation with the Baltic States;

noting

– the existing co-operation between the Baltic Assembly and the Nordic Council, the results of the 3rd Joint Meeting and the fact that in the enlarged European Union Estonia, Latvia and Lithuania, together with the Nordic countries, will logically constitute a single region based not only on geographical closeness but also on common values and noting the need for small countries to co-operate with the European Union and other international organisations;

stressing

– that the Baltic States' membership in the Nordic Council is an issue for an immediate agenda;

emphasizes

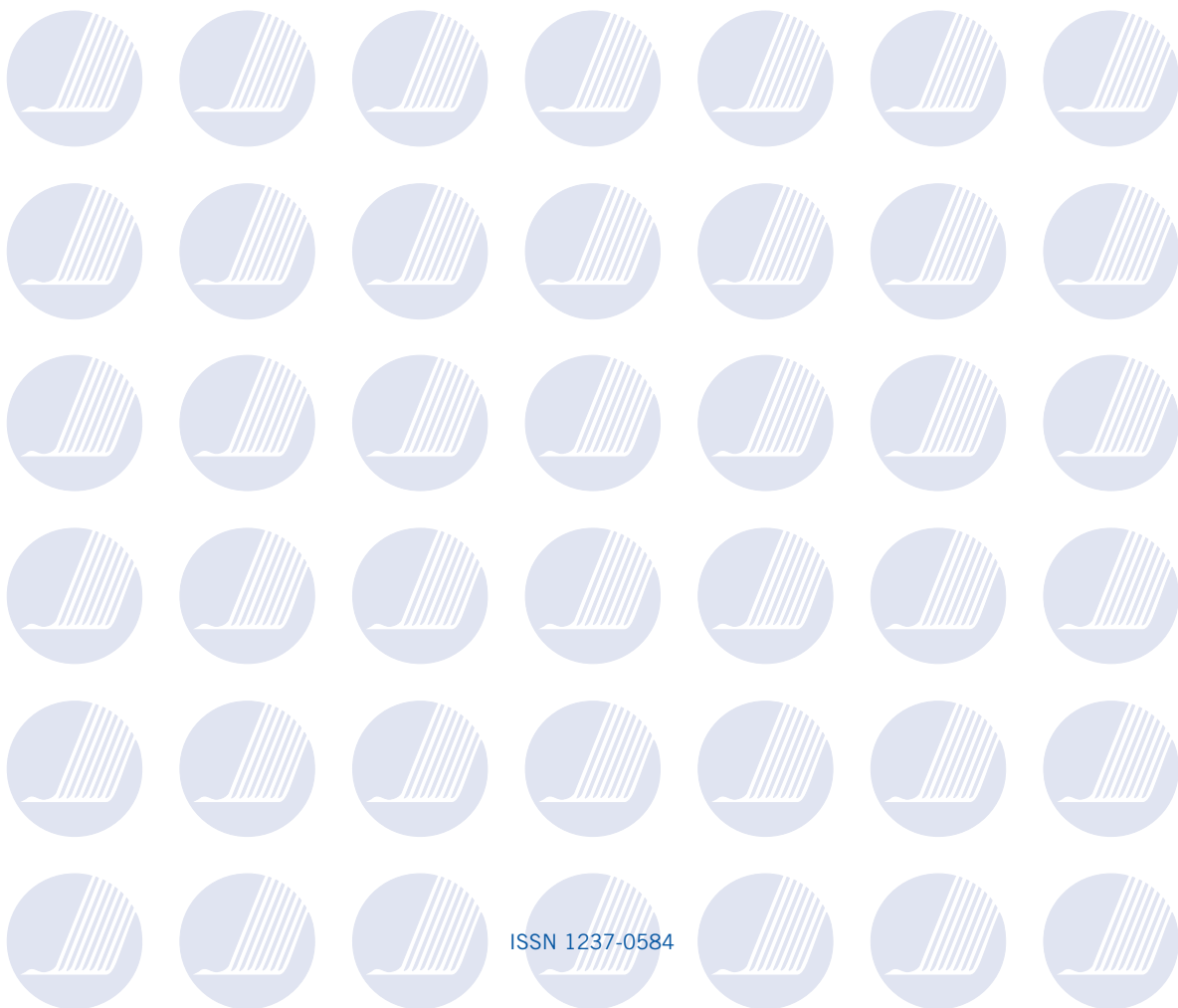
– that the Baltic Assembly is interested in further expansion and intensification of co-operation with the Nordic Council and in participation in Northern Dimension projects by:

- organizing joint conferences on issues relevant for the region,
- expressing a common stand of the eight countries of the region at international forums,
- forming joint standing committees,
- promoting co-operation between the committees of the Baltic Assembly and the Nordic Council,
- actively participating in the working groups of the Nordic Council,
- vitalizing contacts between political party groups,

as well as by facilitating and supporting:

- Nordic countries' investments in the Baltic States,
- people-to-people contacts among the eight countries of the region,
- co-operation of local governments,
- co-operation of non-governmental and civic organizations,
- development of tourism, and
- creation of a common educational space of the Baltic and Nordic countries, and calls on the Nordic Council to facilitate rapprochement of the Baltic States with the Nordic countries by admitting the Baltic States to those Nordic co-operation institutions where their participation is already possible.

Riga, 2 June 2001

ISSN 1237-0584